Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5356 · 10/23 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1903 · ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ · 1 ՐԷՃԷՊ 1321 · Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5356

درعلیه‌ده غلطه‌ده « آره‌ولك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه:

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշւով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԻ ՄԸ ՄԱՍԻՆ

Տ. Մուշեղ Ծ. Վ. Սերոբեան, նախորդ շաբթու հրաժարեցաւ Արաբկիրի առաջնորդութեան պաշտօնէն, վեց տարուան արդիւնաւոր, եւ ամէն կերպով անքննադատելի պաշտօնավարութենէ մը վերջ:

Թէ այդ վեց տարիներու միջոցին Մուշեղ Ծ. վարդապետ ի՛նչ տեսակ բարիք մը դարձաւ Արաբկիրի առաջնորդական վիճակին, առիթ բազմիցս գրուած է արդէն քիչ մը ամէն թերթի մէջ, եւ պէտք չկայ անգամ մըն ալ կրկնելու:

Մանաւանդ որ այնքան յայտնի ապացոյցներ կան այդ մասին: Օրինակի համար նախ այն խոր համակրութիւնը, զոր Արաբկիրի ժողովրդեան ստուարագոյն եւ ամէնէն պատուական մասը ցոյց տուած է մինչեւ իր սիրեցեալ Առաջնորդին համար, որ հակառակ նիւթապէս ամէնէն քիչ վճարումը ըլլալուն, ուրիշ ամէն Առաջնորդէ անհունապէս աւելի աշխատած եւ արդիւնք տուած է:

Ուրիշ ապացոյց մը կարելի է նկատել սա պարագան թէ առաջնորդական պաշտօնով գաւառները գացող Արմաշեաններուն մէջ ի՛նք առաջին անգամ տեղապահութենէ Առաջնորդ ընտրուեցաւ, ու դարձեալ ի՛նք առաջին անգամ եպիսկոպոսութեան վկայական ընդունեց իր հօտին միաձայն բաղձանքով:

Իր ընկերներէն մէկ քանին նոյնքան բարեբաղդ չեղան, եւ ապահովաբար յանցանքը ուրիշինը չէր: Կարգ մը նիւթական եւ բարոյական զոհողութիւններու իբր հեղինակ ճանչցուելով, տարբեր բաղդի մը արժանի չպիտի ըլլային անշուշտ, եւ ոչ ալ անոնց ասպարէզը բարոյապէս փլչուած տեսնելով՝ պիտի ուզէր խղճահարութեան զգացում մը անուցանել:

Մուշեղ վարդապետ ո՛չ թէ միայն բարքով ու գործունէութեամբ մաքուր եւ ուղիղ մնաց, — արդէն զինքը ճանչցողները գիտեն որ տարբեր չէր կրնար ըլլալ, — այլ նաեւ ցոյց տուաւ վարչական կարողութիւն մը եւ վարուելու եղանակ մը՝ որուն երբեք չկրցան հասնիլ իր ընկերակիցները: Նոյն իսկ Ս. Պատրիարքը, ասկէ բաւական առաջ, կը յայտարարէր քանիցս թէ «Մուշեղ վարդապետ միակը եղաւ գաւառ ղրկուած Արմաշականներուն մէջ, որ կրցաւ անթերի կերպով մը գործադրել Պատրիարքարանի բոլոր հրահանգները, շնորհիւ այն վստահութեան, որով կայս. կառավարութիւնը կը պատուէր զինքը, ինչպէս նաեւ իր անձնական ձիրքերուն ու կարողութեան:»

Հասկցողին համար այս գնահատութիւնը մեծ բան կ'արժէ անշուշտ, եւ ապացոյց մըն ալ սա է Մուշեղ վարդապետի վեց տարուան պաշտօնավարութեան օգտակար ու գովելի բնոյթը հաստատող:

* * *

Մեզի տակաւին յայտնի չեն այն պատճառները, որոնք Մուշեղ վարդապետը թելադրեցին հրաժարական տալու: Բայց յայտնի ըլլան կամ ոչ, կասկած չունինք բնաւ անոնց հիմնաւորութեան նկատմամբ: Արդէն կարեւոր կէտը հոն է որ, Մուշեղ վարդապետ, ամբողջ վեց տարուան աշխատութեան մը շնորհիւ բաւականէն աւելի կանոնաւորած էր Արաբկիրի թեմական եւ յարաբերական գործերը, այնպէս որ, իր ներկայութիւնը ա՛լ բացարձակապէս անհրաժեշտ չէր առաջնորդարանական գործերուն բարւօք եւ կանոնաւոր ընթացքին շարունակութեան համար: Ո՛ եւ է եկեղեցական կրնար այդ պաշտօնին գլուխը անցնիլ, նոյն իսկ եթէ մեծ արժանիք մըն ալ չունենար:

Մինչդեռ, ընդհակառակը, Մուշեղ վարդապետի գործունէութեան եռանդին համար, Արաբկիր կրնար անբաւական գալ: Իրեն աւելի դժուար, աւելի բազմապահանջ պաշտօն մը պէտք էր, եւ Վարչութիւնը անշուշտ ամէնէն խելացի տնօրինութիւններէն մէկը ըրած պիտի նկատուի, Մուշեղ վարդապետը այդ հանգամանքը ունեցող պաշտօնի մը կոչելով:

Առ այժմ, Արաբկիրցիք կրնան վերջնական նկատել Մուշեղ վարդապետի հրաժարականը: Իրենք ուրիշ ամէն մարդէ լաւ գիտեն թէ Մուշեղ վարդապետ երբեք չէ սիրած ցուցամոլութիւնը, մանաւանդ այս կարգի էական խնդիրներու մէջ: Դժգոհելու պատճառ մը չունին անշուշտ, քանի որ, երբ կատարեալ Արաբկիրցիներ, մինչ իրենց տուածին հարիւրապատիկը պահանջեցին իրենց Առաջնորդէն եւ ընդունեցան՝ առանց իսկ անոր կողմէ դժգոհութեան արտայայտութիւն մը տեսնելու:

Թերեւս ուրիշ ո՛չ մէկ եկեղեցական իրենց հետ պիտի ուզէր այս աստիճան բարեացակամ ըլլալ:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԾԽԱԽՈՏԻ ՄՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ա.

Մանզումէի 690րդ թուով Տ. Վարդան քհ. Ասլանեանի (Ակնայ Ջմառայ գիւղէն) գրածը կարդացի, որով կը փափաքէր տեսնել ծխախոտի մշակութիւնը աւելի լայն հիմերու վրայ դրուած: Միեւնոյն ատեն եօթը հարցումներ ալ ուղղած էր՝ լուսաբանութիւն մը խնդրելով անոնց մասին:

Ա. հարցումով ուզուած էր ընդարձակ հրահանգներ մշակութեան բոլոր մանրամասնութեանց վրայ: Այս մասին համառօտակի գրած եմ Մանզումէի մէջ, բայց այս էջերուն մէջ կ'ուզեմ պահանջուած մանրամասնութեամբ գրել հրահանգներու շարք մը. Թէեւ փափաքելի է որ մասնագէտ մը այս յօդնութիւնը ստանձնէր, աւելի ձեռնհասօրէն:

Բ. հարցումով ուզուած էր հայերէն լեզուով հրատարակուած տեսնել Ռէժիի կանոնագրին այն մասերը՝ որոնք երկրագործին կը վերաբերին: Ներկայ գրութիւնը այդ հարցման պատասխան կրնայ համարուիլ:

Գ. հարցումով Տ. Վարդան Հայր կ'ըսէ. «Ցառաջիկայ տարի Տիվրիկի ամէն գիւղերը պիտի սկսին միահաղոյն նոյն մշակութեան: Արդ, ի՛նչ ձեւով եւ ե՞րբ խնդրենք արտօնութիւնը, եւ մինչեւ արտօնեալ պիտի ըլլա՞նք այդ մշակութեան»:

Պէտք է գիտնալ որ ամէն պարագայի մէջ ծխախոտ մշակելու իրաւունք կարելի է ձեռք բերել: Ռէժին երբեք դիտողութիւն ընելու իրաւունք չի կրնար ունենալ: Պէտք է ազդու կերպով դիմում ընել տեղւոյն գայմագամութեան ու միեւնոյն ժամանակ ամէնէն մօտիկ Ռէժիի վարչութեան: Տարակոյս չկայ որ Ռէժին համար մինչեւ շահաւոր է՝ երբ երկրագործները շատ ծխախոտ արտադրելու կողմը չեն ըլլար, որովհետեւ Թուրքիոյ ծխախոտի բերքը որչափ որ ալ քիչ ըլլայ՝ նոյն համեմատութեամբ իր մթերանոցներուն ապրանքը աւելի սուղ պիտի վաճառէ: Ռէժին վաճառականի պէս տարուէ տարի նոր ապրանք մթերելու պէտք չունի երբեք. անիկա իր մթերանոցներուն մէջ մեծաքանակ ծխախոտ ունի այսօր, այնպէս որ, առանց քաշ մը ծխախոտ գնելու, կրնայ տասը տարուան ամբողջ Թուրքիոյ սպառած ծխախոտը հայթայթել:

Տիվրիկի ամբողջ երկրագործութիւնը միահաղոյն այս բերքին կողմը դարձնելու ստիպողականութիւն մը չեմ տեսներ գործին մէջ: Նախ որ անփորձութեամբ առաջին տարիներուն մէջ շատ սուրին ծխախոտ մը միայն պիտի արտադրեն. ու տարակոյս չկայ թէ միւս կողմէ Ռէժին ալ նոյն համեմատութեամբ գնելով երկրագործին բերքը, երկրագործները անուղղակի կերպով վնաս մը պատճառած պիտի ըլլան իրենց, բան մը՝ որ լաւ տպաւորութիւն չպիտի ընէ մէկէ աւելի երկրագործներու վրայ:

Ես այնպէս կը մտածեմ թէ՝ առաջին տարիներուն մէջ, աւելի աղէկ կ'ըլլայ որ բերքը քիչիկ ու սուղ ըլլայ, այսինքն նախ քիչ կարողութեան տէր երկրագործները ճամբայ ելլեն ու տարուէ տարի իրարու պակաս լեցնելով, ծխախոտի մշակութիւնը ընդհանրացնեն այդ կողմի գիւղերուն մէջ, փնտռուած ծխախոտը արտադրող երկրագործ մը ըլլալու պայմանաւ միայն:

Տիվրիկ ու իր շրջակայ գիւղերը նաւահանգիստէ ալ շատ հեռու ըլլալուն, առաջին տարիներուն մէջ, տարակոյս չկայ որ, վաճառականներն ալ քիչ մը նազ պիտի ընեն մինչեւ հոն գալու, քանի որ իրենց քթին տակ ունին Պաֆրան, Իսքէչէն, Սամսոնը, Իզմիրը եւ այլն, ուրկէ թէ՛ աւելի լաւ, թէ աւելի դիւրութեամբ ապրանք կրնան հայթայթել:

Բայց ասոնք պատճառ մը չեն որ Տիվրիկի երկրագործները ծխախոտ մշակելու առաւելութիւնը չունենան: Երկրագործները գործին հոգիին թափանցելով՝ տարուէ տարի աւելի լաւ ծխախոտ կրնան արտադրել, ու վաճառականներն ալ հոս տանելով՝ ծայր կուտան խնդրանքները:

Գալով Դ. Ե. Զ. ու Է. հարցումներուն, անոնց զատ զատ պատասխանելէ առաջ, սկսինք Բ. հարցումին պատասխանին, հոգ չէ թէ եօթը հարցումներէն միայն Զ.ը կը պատկանէր մեզի. միւս հարցումներուն տէրերն ալ կրնան դարձեալ պատասխանել իրենց կարգին: Սկըսինք ուրեմն:

Աւելորդ պիտի ըլլար ըսել թէ Ամերիկայի գիւտին ատեն տեղւոյն վայրենի ժողովուրդները ծխախոտ կը գործածէին, ինչպէս նաեւ հնդիկ ժողովուրդը. հետեւաբար անտեղի է Ամերիկայէն եկած բերք մը նկատել ծխախոտը: «Պտուղը կեր, բայց ծառը մի հարցներ» առածին [illegible] սակարգին հասկցնելու պէտք մը չենք տեսներ, քանի որ անոնց համար կարեւորութենէ զուրկ է: Ի՛նչ որ ալ եղած, ո՛ւրկէ որ ալ եկած ըլլայ ծխախոտը, կը բաւէ որ այսօր մեր երկրագործներուն մեծ մասին ապրուստի զօրաւոր ու միակ միջոց մը եղած է, ու տարուէ տարի կը շատնայ վաճառականներուն թիւը ու միեւնոյն ժամանակ ալ ապրանքին արժէքը:

Պիտի ջանանք պատասխանել ուրեմն Տէր հօր հարցումներուն, բացատրելով նախ երկրագործին ունեցած պարտականութիւնը հանդէպ Ռէժիի վարչութեան, ու փոխադարձաբար: Ջանացած ենք ժողովուրդին հասկնալի պարզ լեզուով մը խօսիլ:

Դառնանք ուրեմն մեր սիրելի երկրագործներուն, որոնք ծխախոտ մշակելու մտադրութիւն ունին, բայց տեղեակ չեն իրենց պարտականութեանց ու Ռէժիին պայմաններուն: Անգիտակցաբար գործի ձեռնարկող ամէն երկրագործ, ամէն անգամ ու ամէն տեղ ալ ուշ կամ կանուխ վնասուած է. հետեւաբար, երկրագործ մը գործի սկսելէ առաջ պէտք է լաւ տեղեակ ըլլայ իր բռնելիք գործին պայմաններուն ու պահանջումներուն՝ պատկանեալ վարչութեան մը հանդէպ: Անկէ ետքն է որ իրաւունք կրնայ ունենալ մըտածելու մշակութեան մանրամասնութեանց վրայ:

1884ին ծխախոտի վարչութիւնը Օսմանեան տէրութեան հետ 50 տարուան պայմանագիր մը կնքած է՝ Օսմ. հողերէն արտադրուած բոլոր ծխախոտները միայն ինք գնելու ու վաճառելու համար. հետեւաբար տասնըինը տարիէ ի վեր է որ Ռէժի եղած է ծխախոտի բերքը. անկէ առաջ վաճառականներ կային՝ որոնք ասկէ անկէ գնելով իրենց պէտք եղած ապրանքը՝ Օսմ. քաղաքներուն մէջ ուզած տեղերնին ալ կրնային վաճառել. հիմա կան դարձեալ նոյն վաճառականները, որոնք կրնան ուզածնուն չափ ապրանք գնել, բայց չեն կրնար վաճառել Օսմ. քաղաքներուն մէջ, քանի որ վաճառման իրաւունքը միայն Ռէժիին տրուած է:

Օսմ. երկրին զանազան քաղաքներուն, գիւղերուն ու գիւղաքաղաքներուն մէջ ամէն տեղ ալ ժողովուրդը ազատ է՝ ծխախոտ մշակելու գործին մէջ. միայն Պոլսոյ ու շրջականերուն (մինչեւ 25 ժամ հեռաւորութեամբ) մէջ է որ ծխախոտ մշակելը խստիւ արգիլուած է, բայց անկէ դուրս ամէն երկրագործ ալ կրնայ ու իրաւունք ունի ձեռք բերելու արտօնագիր մը ծխախոտի մշակութեան համար:

Մշակութեան արտօնագիրը ձեռք բերելու համար պէտք է որ երկրագործը աղերսագիր մը ներկայացնէ Ռէժիին, սերմանելու ժամանակէն ամիս մը առաջ՝ ուր նշանակուած պէտք է ըլլայ ծխախոտի բերքին յատկացուելիք արտին տեղը, ընդարձակութիւնը, ու կարելի եղածին չափ ալ, անոր սահմանները: Աւելորդ է ըսել թէ սերմանելէ յետոյ տրուած աղերսագրերը չեն ընդունուիր Ռէժիին կողմէ: Ժամանակին տրուած բոլո՛ր աղերսագրի տէրերուն Ռէժին պարտաւոր է մէկ մէկ արտօնագիր տալ: Ի հարկէ՝ տրուած արտօնագրին մէջ նշանակուած պիտի ըլլան աղերսագրով ցոյց տրուած արտին վերաբերեալ չափը ու սահմանները: Այս տրուած արտօնագրերը միայն նոյն տարուան համար արժէք ունենալով՝ ամէն տարուան սկիզբին դարձեալ նոր արտօնագիր մը ձեռք բերելու պարտական է երկրագործը:

Ռէժիի պաշտօնեաները ամէն ժամանակ իրաւունք ունին երկրագործին ընդունուած արտօնագրերը տեսնելու, եթէ երբեք պէտք ունենան. այս վերջիններն ալ պարտական են ցոյց տալու ամէն ատեն: Կը պատահի որ երկրագործ մը արտօնագիրը ձեռք բերելէ անմիջապէս յե- [illegible] աղերսագրին մէջ ցոյց տրուած արտը ձգելով ստիպուի ուրիշ արտի մը մէջ մշակելու իր ծխախոտը, եւ կամ բոլորովին հրաժարելով՝ իր իրաւունքը, արտօնագիրը ու արտը ուրիշի անուան փոխանցել ուզէ. այս պարագաներուն՝ անմիջապէս պարտական է իր որոշումը իմաց տալ Ռէժիի վարչութեան. Ռէժին ալ պահանջուած թոյլտուութիւնը շնորհելու պարտական է երկրագործին: Խնդրագրին մէջ նշանակուած ու արտին կցուած անմշակելի տեղերը մշակելով արտը ընդարձակելու մտադրութիւն ունեցող երկրագործը, դարձեալ պարտական է խնդրագրով մը մը իմացնելու Ռէժիին թէ արտին վրայ որքան տեղ պիտի աւելցնէ. հակառակ պարագային՝ պատասխանատու կը մնայ, ու Ռէժին ալ իրաւունք կ'ունենայ նախապէս ցոյց տրուած քանակութենէն աւելի տնկուած ծխախոտները ոչնչացնելու: Իր իրաւունքը ուրիշի մը փոխանցող երկրագործը եթէ փոխառութիւն ըրած է Ռէժիէն, այս ուրիշը պարտական է վճարելու նոյն պարտքը ու այս առթիւ պէտք է ստորագրութիւն տայ Ռէժիին:

Ռէժիի վարչութեան կողմէ երկրագործին առանց տոկոսի դրամ կը տրուի, այնպէս որ երկրագործին ու Ռէժիին միջեւ փոխառութեան պէս բան մը եղած կ'ըլլայ: Այս փոխառութիւնը քանի մը անգամներ կրնայ տեղի ունենալ, երկրագործին ձեռք բերելիք բերքին քանակութեան համեմատ աւելի կամ պակաս:

Երկրագործը երբ իր բերքը Ռէժիին յանձնէ ու վաճառելու գործողութիւնը աւարտի, այն ատեն Ռէժին զեղչելով երկրագործէն նախապէս առած դրամը, մնացածը կը յանձնէ երկրագործին:

Աւելորդ է ըսել կարծեմ թէ Ռէժին չստիպեր որ անպատճառ երկրագործը երթայ իրմէ դրամ առնէ, անոնք որ փոխ դրամ առնելու վիճակին մէջ չեն, տարակոյս չկայ որ աւելի երջանիկ են ու ժամանակին իրենց բերքին ամբողջ արժէքը մէկ անգամէն ձեռք բերեն: Մինչդեռ փոխ դրամ առնելու վարժութիւն ունեցող երկրագործները աննախանձելի վիճակի մը կը մատնուին, երբ իրենց ապրանքին ամբողջութիւնը կը յանձնեն Ռէժիին:

Երբ երկրագործին թաց կամ չոր ապրանքը որ եւ է կերպով կը վնասուի ու կը գողցուի, պարտական է անմիջապէս իմաց տալ Ռէժիին. այն ատեն Ռէժին կողմէ յատուկ պաշտօնեայ մը ղրկուելով արկածին վայրը, տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդի անդամներէն մէկուն ու արուեստակիցի մը հետ կը քննեն վնասը ու կը տեղեկագրեն Ռէժիին. ան ալ երբ կը համոզուի թէ երկրագործը ուղղակի կամ անուղղակի կերպով կապ չունի արկածին հետ, եղած վնասը կը զեղչէ նախորդ գումարէն: Այնպէս որ եթէ երկրագործին գօչանին մէջ 1000 քաշ նշանակուած է ու 300 քաշի չափ վնաս հաշուուած, այս 300ը կը զեղչուի երկրագործին գօչանէն. այն ատեն միայն 700 քաշ պահանջելու իրաւունք ունի Ռէժին:

Յ. ԷՍԿԻԵԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՆՈԹԵՐ

Գիշերային ամուսնութիւններ. — Զուիցերիացիներու նոր մրցակիցները. — Շոգենաւերու արագութիւնը ի՛նչպէս ձեռք կը բերուի:

Ամերիկեան բարձր դասու ընկերութեան մէջ նոր սովորութիւն մը մտած է, որ Եանքիներու տարօրինակութեան մէկ նոր ապացոյցը կրնայ համարուիլ. բարձր դասու ամուսնութիւնները ճիշդ կէս գիշերին կը կատարուին: Նշանածները նախ թատրոն կ'երթան, յետոյ տուն՝ ուր [illegible] սեղան մը իրենց կը [illegible] քիչ մը առաջ կ'աւարտի: Հարսն ու փեսան, պատուակալ օրիորդները եւ տիկինները, ինչպէս նաեւ հրաւիրեալները ամենէն մօտը գտնուած մատուռը կ'երթան. հարսանեկան արարողութիւնը քանի մը վայրկեան միայն կը տեւէ. բոլոր հրաւիրեալները կը դառնան եւ վալսելու կը սկսին, որ մինչեւ առաւօտ կը տեւէ: Արեւը ծագած ատեն՝ ինքնաշարժ կառքով պտոյտ մը կը կատարեն, որով հարսանեկան հանդէսը կ'աւարտի: Անցեալ ամիս Նիւ-Եորքի մէջ այս տեսակ տասնըվեց ամուսնութիւններ տեղի ունեցան:

* * *

Ճապոնցիները սկսած են օտար զբօսաշրջիկները Ճափոն բերելու միջոցներուն վրայ մտածել: Ամէն տարի Ծայրագոյն Արեւելք գացող ճամբորդներուն թիւը հետզհետէ կ'աւելնայ եւ Նիփոնի բնակիչները աղէկ գիտեն թէ զբօսաշրջիկները ո՛րքան շահաբեր են իրենց երկրին համար: Թոքիօի եւ Եօքոհամայի մէջ վերջերս ընկերութիւններ կազմուեցան, նպատակ ունենալով հրաւիրել Եւրոպացիներու եւ Ամերիկացիներու ճամբորդութիւնները կարելի եղածին չափ ախորժելի ընել: Այս ընկերութեանց կողմէն հետաքրքրաշարժ վիճակագրութիւն մը հրատարակուած է, ուր նշանակուած է Եօքոհամայի, Քոպէի եւ Նակազաքիի նաւահանգիստները մտնող իւրաքանչիւր Եւրոպացիի անունը եւ իրենց Ճափոնի մէջ բնակութեան միջոցին ընելիք օրական ծախսը: Վիճակագրութիւնը՝ ճամբորդները երկու դասակարգի կը բաժնէ. կը հաշուէ թէ Ճափոնի մէջ ամիս մը անցընող զբօսաշրջիկ մը, ամսական չորսէն հինգ հազար ֆրանք կը ծախսէ, թէ՛ իբր ճանապարհի ծախս եւ թէ իբր տեղական սուվէնիրներ գնելով: Ի՛նչ պիտի ընեն Զուիցերիացիք, եթէ Ճաբոնցիք սկսին իրենց մրցակից հանդիսանալ:

* * *

Բնական է որ, Անգլիա իր ծովային գերակշռութեան նախանձորդ, հաճոյքով չդիտէ քանի մը տարիէ ի վեր Ատլանտեանի մէջ երթեւեկող գերման նաւային ընկերութեանց առաջնութիւնը: Իրաւ այս վիճակը վերջերս կարգադրութեան մը պատճառ եղաւ՝ Անգլիոյ ծովային նախարարութեան եւ հռչակաւոր Քիւնարտ ընկերութեան միջեւ, որ երկար ատեն ամենէն արագ շոգենաւները ունեցած է, եւ որոնցմէ Լուքանիա եւ Քամբանիա, տակաւին լաւ դիրք մը ունին Ովկէանոսի մէջ նաւարկող ամենէն ընտիր շոգենաւներուն մէջ: Այդ կարգադրութեան համեմատ՝ Քիւնարտ ընկերութիւնը ձեռնարկած է միջին արագութեամբ 25 հանգոյց ընթացող նաւերու շինութեան, այսինքն երկու կամ երեք հանգոյց աւելի այժմեան ամենէն արագ ընթացող Տոյչլանտ եւ Քայզըր Վիլհելմ Բ. շոգենաւներու արագութենէն:

Վերջերս խիստ հետաքրքրաշարժ ուսումնասիրութիւն մը կատարուած է նաւու մը շինութեան համար անհրաժեշտ պայմաններուն, ինչպէս նաեւ արագութեան իւրաքանչիւր հանգոյցի աւելնալուն համեմատաբար ծախքի շատնալուն վրայ: Եթէ օրինակ առնենք ժամը 20 հանգոյց ընթացող, 180 մէթր երկայնութեամբ եւ 19,000 ձիու ոյժ ունեցող շոգենաւ մը: Այսպիսի նաւ մը գրեթէ 8,750,000 ֆր. կ'արժէ եւ իր կառավարութենէն տարեկան 225,000 ֆր.ի նպաստ մը կ'ընդունի: Նաւ մը՝ 23 հանգոյց ընթանալու համար՝ պէտք է 210 մէթր երկայնութիւն եւ 30,000 ձիու ոյժ ունենայ. այս պարագային՝ իր շինութեան ծախսը 14,375,000 ֆր. պիտի ըլլայ եւ իր տարեկան ընդունած նպաստը՝ 1,700,000 ֆր.: Այս համեմատութեամբ՝ Քիւնարտ ընկերութեան 25 հանգոյց ընթացող նոր շոգենաւները հետեւեալ պայմաններուն մէջ [illegible] 75 հ. մէթր, ոյժ՝ 50,000 ձի, ծախս՝ 25 միլիոն, տարեկան նպաստ՝ 3,650,000 ֆր: Եթէ ուզուի հանգոյց մըն ալ աւելցնել արագութեան վրայ, օրական 24 հանգոյց կամ 45 քիլոմէթր շահելու համար, պէտք է 26 հանգոյց ընթացող նաւու մը համար այս թիւերը բարձրացնել եւ նաւուն երկայնութեան վրայ 6 մէթր եւ մեքենաներուն ոյժին վրայ 16,000 ձիու յաւելում մը ընել, որուն հետեւանքով՝ նաւուն տարողութիւնը 3,000 թօնօ կ'աւելնայ եւ Ատլանտեանը անցնելու համար 1250 թօնօ ածուխի յաւելուածական սպառում մը տեղի կ'ունենայ. շինութեան ալ ծախսը 5,000,000 ֆր. յաւելում մը կը կրէ: Բայց միայն աս չէ. 20 հանգոյց ընթացող նաւու մը մեքենաներուն ու հնոցներուն մէջ աշխատողներուն թիւը 100 է, 23 հանգոյց ընթացող նաւու մը 150 պիտի ըլլայ, 25 հանգոյց ընթացողի մը՝ 260 և 26 ընթացողի մը 350: Կ'երեւնայ թէ արագութեան համար եղած մրցումը ի՛նչ մեծ յաւելումներ առաջ կը բերէ ծախսերուն մէջ. հետեւաբար պէտք չէ զարմանալ որ անգլիական կառավարութիւնը իր մինչեւ ցարդ ունեցած սովորութեան հակառակ ըլլալով հաւանած է Քիւնարտ ընկերութեան դրամական օգնութիւն ընել, որով կարելի պիտի ըլլայ անգլիական դրօշակին տակ ունենալ աշխարհիս ամենէն արագընթաց շոգենաւները:

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (21)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Բ.

Կոմսը ճիչ մը արձակած էր. ճանչցած էր այդ կինը. Շվարցպուրկ իշխանուհին էր: Պատուհանին առջեւէն աղվին եկաւ, ու շանթի արագութեամբ, սանդուխներէն վար իջաւ ու փողոց նետուեցաւ. անդիմադրելի զօրութեամբ մը՝ ամբոխը ճեղքեց, իշխանուհիին մօտ հասաւ, պաշտպանելու համար զայն: Մանկամարդ կինը տժգոյն, դողդողուն, արդէն իսկ նուաղելու վրայ էր: Գլխաբաց, դէմքը զայրոյթէն բոցավառ, սպառնալից դէմքով կոմսին երեւումը նախ զարմանք պատճառած էր ամբոխին: Ֆրանսերէն լեզուով բացագանչութիւն մը արձակած էր կոմսը. «Թշուառական վատեր՝ որ կնոջ մը կը սպառնաք:» Այս խօսքին վրայ, զոր չէին հասկցած, անոնցմէ մէկը ըսաւ.

—Օտարազգի՛ մըն է:

—Այո՛, օտարազգի մըն եմ, յարեց կոմսը գերմաներէն. ձեզի համար ամօթ է որ օտարազգի մը ստիպուի Վիէննուհի մը պաշտպանել ընդդէմ Վիէննացիներու...

—Իր ձիերով պիտի կոխոտէր մեզ...

—Անմիտներու խումբ: Ջէ՞ք ճանչնար զայն: Շվարցպուրկ իշխանուհին է: Ամէն օր ձեր աղքատիկ թաղերուն մէջ կը պըտըտի, թշուառութիւններ սփոփելու համար... Դեռ այս առտու իսկ դրամական օգնութիւններ ըրած է ձեր մէջէն ամէնէն թշուառներուն... Ասկէ օգուտ քաղած էք, անոր կառքը խորտակելու, մարդիկը խոշտանգելու ու նոյն իսկ իր անձին սպառնալու համար: Ահա ի՛նչպէս կը վարուիք ձեր լաւագոյն բարեկամներուն հետ...

Կոմսը կրցած էր իր խօսքերը մտիկ ընել տալ: Արման աչքերը դարձուց մանկամարդ կնոջ վրայ, որ, վրէժխնդիր ու գինով մարդոց նեղ շրջանակի մը մէջ մնացած, կը դողդողէր ու նուաղելու վրայ էր: Անոր թեւէն մտաւ, յետոյ հրամայական շեշտով մը ըսաւ.

—Օ՛ն, ճամբայ տուէք մեզի: Այս գարշելի տեսարանը որչափ որ տեւեց կը բաւէ...

Արման մէկդի հրեց ամէնէն խիզախները, ճամբայ մը բացաւ ամբոխին մէջ, հակառակ չորս կողմէն արձակուած աղաղակներու, ու իշխանուհին տուն մըտցընելով՝ ուժգնօրէն գոցեց դուռը:

—Հօս, տիկին, ա՛լ եւս վախնալու բան չկայ:

Բայց տիկին Շվարցպուրկ չպատասխանեց: Այն արիութիւնը որով դիմադրած էր վտանգին առջեւ գտնուած պահուն, հիմա խոյս կու տար իրմէ: Աչքերը կը դեղնէին, սրունքները կը կթոտէին. խոր հառաչ մը արձակեց, ու եթէ երբեք իր թեւերուն մէջ չբռնէր կոմսը, վար պիտի իյնար մանկամարդ կինը: Մինչեւ փոքր սրահը տարաւ զայն, թիկնաթոռի մը վրայ դրաւ, վառարանին մօտ. վերարկուն, գլխարկը հանեց, ու օ տը քօլօնեով թրջեց իշխանուհիին ճակատը, բերկրանքով խառն մտատանջութեամբ մը դիտելով զայն: Խաղաղ ու ճիգով կատարուած շնչառութիւն մը ունէր մանկամարդ կինը, իսկ տարտամ աչքերը կը բացխփուէին երկար թարթիչներով արտեւանունքներուն մէջէն: Իր գունաթափ շրթունքը տառապանքի ու հեշտանքի երեւոյթ մը ունէր: Այնքան գեղանի էր որ Արման սկսաւ սարսուռ զգալ: Իրեն այնպէս թուեցաւ որ սէրը դալուկ պատճառած էր իշխանուհիին: Կոմսը մօտեցաւ, ու վարագոյրները վար իջուցած սենեակին մթութեան ծոցը, հեռացող ամբոխին աղմուկներով հազիւ վրդովուող լռութեան մէջ, ծնրադրեց մանկամարդ կնոջ մօտ: Արման կրնար մոռնալ թէ ուրիշ մը կը վերաբերէր մանկամարդ կինը, քանի որ կատարեալ անձնալքում մը ունէր ան: Կ'ուզէր միայն անոր վրայ հիանալ ու պաշտել զայն:

Ո՛ եւ է կին այնքան ջերմագին սիրոյ տակ չէ սթափած որքան իշխանուհին՝ Արմանի աչքերուն ներքեւ: Տարտամ մտածմանց մէջ խորասուզուած, տիկին Շվարցպուրկ դեռ իրազեկ չէր իր գտնուած տեղին: Նայուածքները կը թափառէին սենեակին շուրջը, զարմացկոտ արտայայտութեամբ. ակնարկները խոնարհեցուց կոմսին վրայ, որ մինչ ծնրադրած էր իր առջեւ, ու ժպիտ մը անցաւ շրթունքներուն վրայէն: Սիրոյ ո եւ է խոստովանութիւն այնքան կատարեալ չէր կրնար ըլլալ որքան մանկամարդ կնոջ դէմքին փթթումը, ի տես այն մարդուն՝ որուն վրայ խորհելէ չէր դադրեր: Արման ալ չդիմացաւ. իշխանուհիին յուլօրէն կախուած ձեռքը բռնեց ու շրթունքներուն տարաւ եռանդագին: Զգացած տըպաւորութիւնը այնքան զօրաւոր եղաւ որ իշխանուհին պահ մը իրականին զգացումը ունեցաւ: Մանկամարդ կինը յանկարծ ձեռքը ետ քաշեց, արտեւանունքները թարթափեց քունէն արթնցողի մը պէս, զարմացկոտ շարժումով մը շտկուեցաւ, ու կոմսը ծնրադիր տեսնելով՝ ոտքի ելաւ ու ետ քաշուեցաւ ահաբեկած:

Սակայն իշխանուհին դեռ շատ մօտ կը գտնուէր Արմանի, որ թեւը երկարեց մանկամարդ կնոջ ձեռքը բռնելու համար. այս վերջինը չընդդիմացաւ ու կոմսը իր հրատոչոր ճակատը ծռեց անոր վրայ. յետոյ, ցած ձայնով մը, իբր թէ մեղք մը խոստովանէր, մրմնջեց.

—Ձեզ ա՛յնքան կը սիրեմ որ:

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԸ

Նոր դահլիճին համար ենթադրութիւններ. — Պ. Չէմպըլէն. — Պ. Պալֆուր. — Կուսակցութիւնները. — Գերմանիոյ, Մ. Նահանգաց ու հարաւային Ափրիկէի թերթերը։

Լոնտոն, 18 սեպտ. — Այն միջոցին երբ նախարարապետ Պ. Պալֆուր իր առաջարկութիւնները կը մատուցանէ Էտուարտ թագաւորին, Անգլիոյ լրագիրները ենթադրութիւններով կը զբաղին նոր դահլիճին կազմութեանը համար։ Սթանտարտ, Ուէսթմինսթըր Կազէթ եւ ուրիշ լրագիրներու ըստ ծին նայելով՝ Անգլիոյ նոր նախարարութիւնը սապէս պիտի կազմուի. — Նախարարապետ եւ գանձային նախարար՝ Պ. Պալֆուր, Լորտ դիւանապետ՝ Լորտ Հալզպըրի, պետական խորհուրդին նախագահ՝ Տըվընշայրի դուքսը (եթէ ծերութեան ու հիւանդութեան համար չհրաժարի, ինչ որ կարելի է), ելմտական նախարար՝ Պ. Օսթէն Չէմպըլէն, արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաուն կամ Լորտ Քըրզըն՝ որ Հնդկաստանէն պիտի դառնայ, ներքին գործոց նախարար Պ. Էքէրս Տուկլաս, ծովային նախարար՝ Լորտ Բէրսի, պատերազմական նախարար Պ. Արնոլտ Ֆորսթէր կամ Պ. Ուինտէմ, գաղթային նախարար՝ Լորտ Սէլպորն, Հնդկաստանի նախարար՝ Պ. Բրոտրիք, Իրլանտայի Լորտ դիւանապետ՝ Լորտ Օշպուրն, Սկովտիոյ նախարար՝ Պ. Վիքթոր Քէվէնտիշ, Թղթատարական նախարար՝ Լորտ Սթէնլի, առեւտրական նախարար՝ Պ. Կէրըլտ Պալֆուր, եթէ չհրաժարի, երկրագործական նախարար՝ Լորտ Ունսլօու եւ կրթական նախարար՝ Լորտ Լընտընտէր։ Եթէ Պ. Օսթէն Չէմպըլէն, որ համեմատաբար երիտասարդ քաղաքագէտ մըն է, ելմտական նախարար ըլլայ, սակայն պէտք է հետեւցնել թէ Պ. Չէմպըլէնի ազդեցութիւնը միշտ զօրաւոր պիտի մնայ դահլիճին մէջ։ Եթէ յաջողի կամ ոչ իրականացնելու իր ելմտական ծրագիրը, նոր քաղաքականութիւն մը հաստատած պիտի ըլլայ։ Պ. Չէմպըլէն իրեն համակարծիք ունի նախարարապետը, նախարարութեան մեծ մասը եւ կարելի է յառաջիկային ալ Անգլիոյ ազգին մեծամասնութիւնը։ Տնտեսական մեծ կարեւորութիւն մը ունի այն խնդիրը թէ ժողովուրդին հաւանութիւնը պիտի շահի՞ իր ջատագոված մաքսապաշտութեան համար։ Այդ խնդիրը, սակայն, քաղաքական այնքան կարեւորութիւն չունի։ Պ. Չէմպըլէն արդէն ընդարձակ շրջանակի մը մէջ յաղթական է, քանի որ տնտեսական յեղաշրջումի մը նախաձեռնութիւնը ստանձնած է, որուն համար կարելի է ըսել թէ բոլորովին վիժած բան մը պիտի չըլլայ։ Դահլիճէն կը հրաժարի օտարին կողմէ իբրեւ արհամարհուած մարդ մը, իբրեւ բրիտանական տէրութեան ախոյեանը՝ որ ամեն բան զոհած է իր գաղափարներուն։ Շատ զարմանալի պիտի ըլլայ՝ եթէ ուշ կամ կանուխ չօգտուի այդ դիւցազնական ընթացքէն, որ ժամանակին այնքան շահաւոր եղաւ Լորտ Բալմէրսթընի։ Անգլիոյ ժողովուրդը շատ կը սիրէ այդ վճռական ու ստոյգ երեւոյթը։ Հաւանական է որ Պ. Չէմպըլէն իր ետին կամուրջները քանդած չէ։ Կը շարունակէ աշխատիլ Պ. Պալֆուրի եւ դահլիճին հետ համախոհաբար։ Ուրեմն կ'օգտուի իր հրաժարականին ու պայքարին ունեցած քաջարի երեւոյթէն, առանց սակայն ապագային համար վտանգուելու։ Պ. Չէմպըլէն, նամակ մը ուղղելով Տէյլի Էքսբրէսի տնօրէնին եւ «մաքսային սակացոյցի բարենորոգման դաշնակցութեան» նախագահ Պ. Արթուր Բիրսընի, սապէս կը սահմանէ նոյն դաշնակցութեան ծրագիրը.

«Ա. Աւելի սերտ միութիւն մը գաղթավայրերուն հետ՝ մաքսային նախապատուութեան սակացոյցով մը եւ ջանք մը, որպէս զի բրիտանական տէրութիւնը իր սնունդին համար ինքզինքին բաւական ըլլայ։ Բ. Մաքսային սակացոյցեր գործածել իբրեւ զէնք. աւելի մեծ փոխադարձութիւն մը ապահովելու օտար ազգերու հետ, եւ կամ դէմ Մեծն Բրիտանիոյ եւ գաղթավայրերու չհաստատողները մաքսապաշտ ազգերու մրցումէն առաջ գալիք կործանումէն ազատելու համար, որոնց նկատմամբ հաստատել մաքսապաշտութիւնը.»

Այս նամակը ցոյց կու տայ թէ Պ. Չէմպըլէն միշտ Պ. Պալֆուրի հետ համաձայնութեամբ կ'ընթանայ, բաց ի սննդեղէններու վրայ անմիջական տուրք մը դնելու խնդրէն։

— Անգլիոյ քաղաքական կուսակցութեանց հիմնական վիճակը. — Ա. Բացարձակ մաքսապաշտութեան կուսակից են ազատականները, արմատականները եւ գործաւորական ամենէն յառաջացեալ ընկերակցութիւնները ընդհանրապէս։ Ազատ–փոխանակութեան կուսակից ճարտարագործներու եւ վաճառականներու հետ չունին կապ ունեցող արմատականները կամ միութենականները. արմատականները, նախնական աւանդներ, սննդեղէններ եւ ձեռարուեստի արտադրութիւններ ներածողները. ասոնց պետերն են Սըր Մ. Հիքս Պիչ եւ Պ. Ռիչի ելմտական նախկին ու ներկայ նախարարները։ Ամէն բանէ առաջ անդորրութիւնը սիրող պահպանողականները, որոնց պետն է Տըվընշայրի դուքսը։ Բ. Անոնք որ կուսակից են մաքսի մը ենթարկելու ձեռարուեստի արտադրութիւնները, որպէս զի կարելի ըլլայ փոխադարձ միջոցներու դիմել այն ազգերուն դէմ (մասնաւորապէս Գերմանիա ու Մ. Նահանգները) որոնք մաքսային պատերազմ մը կը մղեն Անգլիոյ դէմ։ Այդ մասը թշնամի է սննդեղէնները մաքսի ենթարկելու եւ մաքսային ընդհանուր միութիւն մը հաստատելու, ինչ որ շատ դժուար կը նկատեն։ Կ'երեւայ թէ Նախարարութիւնը այս ծրագրին հետեւող պիտի ըլլայ եւ հաւանօրէն այդ եղանակով իրաւախոհութիւն մը պիտի գոյանայ։ Գ. Անոնք որ կուսակից են բրիտանական մաքսային անմիջական միութեան մը՝ այսինքն մաքսապաշտ սակացոյց մը օտար երկիրներէ բերուած ձեռարուեստի արդիւնքներու եւ սննդեղէններու վրայ, բայց այն նախնական նիւթերէն որոնք անհրաժեշտ են ճարտարարուեստի։ Նախապատիւ մաքսեր բրիտանական գաղթավայրերէն Անգլիա ղրկուած սննդեղէններու համար։ Մեծն Բրիտանիոյ մէջ ազատ–փոխանակութիւն եւ միւս ամէնուն համար մաքսապաշտութիւն։ Պ. Չէմպըլէն կը գտնուի այդ կուսակցութեան գլուխը՝ որ երկրակալութեան ամենէն ջերմ կուսակիցներէն կը բաղկանայ։

— Պ. Պալֆուր, երէկ, Սկովտիա ուղեւորեցաւ։ Քիչ ատենէն Էտուարտ թագաւորին պիտի ներկայանայ, ներկայացնելու համար իր նոր պաշտօնակիցներուն ցուցակը որ տակաւին ամբողջացած չէ։

Պերլին. — Պ. Չէմպըլէնի հրաժարականին նկատմամբ Գերմանիոյ մէջ տիրող կարծիքը կարելի է ամփոփել սա պարբերութեան մէջ. — «Նա կ'երթայ աւելի աղէկ ցատկելու համար։» Պ. Չէմպըլէնը իբրեւ պարտուած չի նկատուիր, ընդհանրապէս կը կարծուի թէ հիմա որ դահլիճէն հրաժարած է, աւելի վտանգաւոր պիտի ըլլայ իր հակառակորդներուն համար։ Նացիօնալ Զայթունկ, քննելով Պ. Պ. Պալֆուրի եւ Չէմպըլէնի միջեւ փոխանակուած նամակները, կ'ըսէ թէ կարծիքի հիմնական տարբերութիւն մը չունին։ Վոսիշէ Զայթունկ կ'ըսէ թէ գաղթային նախարարին հրաժարականը առաջուընէ կանխագրուած է Պ. Չէմպըլէնի ու Պ. Պալֆուրի միջեւ։ Բոսթ կ'ըսէ թէ պէտք չէ մեծ կարեւորութիւն մը ընծայել անկեղծութեան արտայայտութեանց զորս փոխադարձաբար կը յայտնեն Պ. Պալֆուր ու Պ. Չէմպըլէն իրենց նամակներուն մէջ։

Նիւ-Եորք. — Ամերիկեան լրագիրները յօդուածներ կը հրատարակեն Պ. Չէմպըլէնի հրաժարականին վրայ. բաւական կծու կերպով կը քննադատեն անոր պաշտօնավարութիւնը։ Նիւ Եորք Հէրըլտ եւ Իվընինկ Բոսթ կ'ըսեն թէ աւելի աղէկ կ'ըլլայ որ Պ. Չէմպըլէն ալ եւս հանդիստ ընէ։ Նիւ-Եորք Թայմզ ալ աննպաստ կերպով կը խօսի, ըսելով որ Պ. Չէմպըլէնի այդ գործը կամ արտառոց ձախողուած մը պիտի ըլլայ եւ կամ փայլուն յաղթանակ մը։

Քէյբթաուն. — Արկուս կ'ըսէ. — «Պէտք է խոստովանինք թէ հարաւային Ափրիկէի համար շատ դէշ պիտի ըլլայ, եթէ [illegible] գործերը Պ. Չէմպըլէնի կորովի ձեռքերուն մէջ չգտնուին։»

ՖՐԱՆՍԱ

Նախարարաց խորհուրդը. — Պ. Քոմպ. — Միջազգային իրաւարարութիւնը. — Անձնուիրութեան վարձատրութիւններ։

Բարիզ, 19 սեպտ. — Հանրապետութեան նախագահը եւ Տիկին Լուպէ, այս առտու, Բարիզ դարձան։ Կէս օրէն երկու ժամ առաջ Էլիզէի մէջ նախարարաց խորհուրդ մը գումարուեցաւ Պ. Լուպէի նախագահութեամբ։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ տեղեկութիւններ հաղորդեց միջազգային խնդիրներուն եւ զանազան տէրութեանց ընթացքին վրայ։ Նախարարաց խորհուրդը հոկտ. 9էն առաջ պիտի չգումարուի, եթէ անհրաժեշտ պարագայ մը չներկայանայ։

— Նախարարապետ Պ. Քոմպ իր արձակուրդին ատեն որ տասնհինգ օր պիտի տեւէ, Բլէրմոն-Ֆէրրանի մէջ հոկտ. 11ին պիտի նախագահէ Վէրսէնժէթորիքի արձանին բացման հանդէսին։ Պ. Քոմպի բացակայութեան միջոցին Պ. Վալլէ առժամաբար պիտի վարէ նախարարապետի պաշտօնը։

— Ինչպէս կը յիշուի, միջազգային իրաւարարութեան խորհրդարանական խումբը նահանգային խորհուրդներուն կարծիքը ուզած էր։ Ութսունեօթը խորհուրդներէն 60ը իրաւարարութեան նպաստաւոր կարծիք յայտնած են, 9ը տակաւին չեն պատասխանած, իսկ 18 մերժած կամ նկատողութեան չեն առած։

— Բարոյական ու քաղաքական գիտութեանց ակադեմին Ֆրանսուա Ժոզէֆ Օտիֆէի հաստատած 15,000 ֆր.ի մրցանակը, որ ամենէն գեղեցիկ ու ամենէն մեծ անձնուիրութիւնները վարձատրելու սահմանուած է, յատկացուց Վիլլըրէնթի թոշակաւոր աղջիկներու ապաստանարանին, զոր կը վարէ տիկին Մառի Անժէլ Ռէն, Մառի Օգիւսթինի քոյրերու մեծաւորը։

ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Վիլհէլմ կայսրը Վիէննայի մէջ. — Հօֆպուրկի մէջ. — Արքունական հացկերոյթը. — Բաժակաճառեր. — Զինուորական խնճոյք. — Լրագիրներու կարծիքը։

Վիէննա, 18 սեպտ. — Վիլհէլմ կայսրը եւ Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը երբ Հօֆպուրկ ժամանեցին, «Սեւ Արծիւ սանդուխին» առջեւ կառքէն իջան, ուր կը սպասէին պալատական պաշտօնատարները։ Մառիա Ժոզէֆ, Մառիա-Աննունցիաթա եւ Մառիա-Վալէրի արքիդքսուհիները «Ալեքսանտրի յարկերուն» մէջ ընդունեցին Վիլհէլմ կայսրը։ Կոլուխովսքի կոմսը, Քէօէն-Հէտէրվարի կոմսը, Պ. ֆոն Քէրպէր եւ ուրիշ պաշտօնատարներ Բիլքթրատուրա սրահին մէջ հաւաքուած էին։ Գերմանիոյ կայսրը յետոյ քաշուեցաւ իրեն յատկացուած յարկը, ուր քիչ ետք մասնաւոր ունկնդրութիւն մը շնորհեց Վիէննայի գերմանական դեսպանին։ Այդ միջոցին ֆոն Պիւլով կոմսը կը տեսակցէր Պէրլինի աւստրիական դեսպանին հետ։ Կէս օրին Վիլհէլմ Բ. կառքով գնաց Բաբուչիններու եկեղեցին, ուր պսակներ դրաւ Էլիզապէթ կայսրուհիին եւ Ռուտոլֆ իշխանին դերեզմաններուն վրայ։ Ցետոյ այցելութիւն տուաւ կայս. դերդաստանին անդամներուն։ Իրիկուան կողմ Վիլհէլմ Բ. կառքով դուրս ելաւ եւ իր այցաքարտը թողուց արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսին, պալատական նուիրակին եւ Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ նախարարապետներուն բնակարանները։ Վիլհէլմ Բ. Մարիա-Ժոզէֆա արքիդքսուհին այցելութիւն տալէ ետքը Հօֆպուրկ դարձաւ, ուր իրիկուան ժամ 6ին հացկերոյթ մը տրուեցաւ։ Հրաւիրեալները հարիւր յիսուն հոգի էին։ Երկու վեհապետները բազմած էին պայտաձեւ երկար սեղանի մը մէջտեղը. անոնց դէմը կը գտնուէին ֆոն Պիւլով ու Կոլուխովսքի կոմսերը։ Գրեթէ հացկերոյթին սկիզբները Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը ոտքի ելաւ եւ իր բաժակաճառը կարդաց հաստատուն ձայնով մը։ Վիլհէլմ Բ. ալ պատասխանեց յստակ ձայնով մը։ Բաժակաճառերը աւարտելէն ետքը Գերմանիոյ կայսրը ոգեւորեալ խօսակցութիւն մը ունեցաւ Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր եւ Վիէննայի գերմանական դեսպանին հետ, որ սեղանին միւս կողմը բազմած էր։ Ժամ 7ին վեհապետները սեղանէն ելլելով մատենադարանը գացին, ուր պահ մը տեսակցեցան հրաւիրեալներուն հետ։ Ցետոյ երկու կայսրերը Օբէրայի մէջ ներկայ գտնուեցան Տամ Պլանշի ներկայացման։

(Երկու բաժակաճառերը քանի մը օր առաջ հեռագիրներու բաժնին մէջ հրատարակեցինք նոյնութեամբ)։

Վիէննա. — Այս տեղի քաղաքական շրջանակներուն մէջ այնպէս կը նկատեն թէ Գերմանիոյ կայսեր բաժակաճառը կը հաստատէ այն տպաւորութիւնը, որուն համաձայն, Հունգարիոյ ազգային նկատմամբ Գերմանիոյ չհանդուրժութիւնը վերջերս բացորոշապէս յայտնուած է եւ թէ գերման ազդեցութիւնը ի գործ կը դրուի եւ այնպէս ալ պիտի շարունակէ՝ նպատակ ունենալով համոզելու Հունգարացիները որ հրաժարին՝ իրենց զինուորական ծայրայեղ պահանջումէն, այսինքն հունգարերէնը բանակին մէջ գործածելու խնդրէն։

— Ֆրէմտէնպլաթ կ'ըսէ թէ Վիլհէլմ կայսեր այցելութիւնը բարեկամական արտայայտութիւն մըն է միայն, առանց պաշտօնական հանգամանքի, սակայն միջազգային խնդիրները անշուշտ խօսակցութեան առատ նիւթ պիտի մատակարարեն երկու վեհապետներուն։

ՎԱՏԻԿԱՆ

Առանձին ճաշելու խնդիրը. — Վատիկանի սովորութիւնները. — Պապին յայտարարութիւնը. — Վատիկանի վարչութիւնը. — Լեոն ԺԳ.ի թողուած նուէրները

Հռոմ, 18 սեպտ. — Պիոս Ժ. կը շարունակէ առանձին ճաշել եւ գրեթէ ամէն օր սեղանակիցներ կը հրաւիրէ։ Եկեղեցական մը այդ մասին դիտողութիւններ ըրաւ Պապին որ պատասխանեց. — «Ես ոչ մէկէն դաս առնելու պէտք ունիմ եւ ինքզինքս կապուած չեմ զգար իմ նախորդներուս օրինակով։ Աղէկ կ'ըլլայ որ Պապը ամէնուն հետ յարաբերութիւն ունենայ. սեղանի վրայ խօսակցութիւն մը ունկնդրութիւն մը կ'արժէ։» Պապը յայտարարեց նաեւ թէ որոշած է արմատական կերպով բարենորոգել Վատիկանի վարչութիւնը։ Ինչպէս յայտնի է, Լեոն ԺԳ. իր յոբելեանին առթիւ ամէն տեսակ նուէրներ ստացաւ։ Արդ, ասոնց մեծ մասը վնասուած վիճակի մէջ գտնուեցան։ Կերպասներ, կապերտ, մուշտակ եւ թանկագին կահերու հարուստ հաւաքածուներ իրարու վրայ դիզուած էին խոնաւ ու մութ սենեակներու մէջ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Խորհրդարանը. — Քուպա. — Բանամա. — Պ. Քորնէլիուս Վանտէրպիլթ։

Ուաշինկթըն, 18 սեպտ. — Պ. Ռուզվէլթ հաստատ կեցած է Խորհրդարանը արտասովոր գումարումի մը հրաւիրելու գաղափարէն, վասն զի այնպէս կը կարծէ թէ Քուպայի հետ առեւտրական փոխադարձութեան եւ ծրագրեալ ելմտական ու դրամական բարենորոգմանց խնդիրները կրնան սպասել սովորական նստաշրջանին, որ դեկտեմբերին կը սկսի։ Միւս կողմէ նախամեծար կը համարի չփութացնել խորհրդարանին գումարումը՝ Քոլոմպիոյ հետ Բանամայի ջրանցքին նկատմամբ կատարուած փափուկ բանակցութիւններուն համար, որոնց մասին Նիքարակուայի կուսակիցները կրնան դժուարութիւններ յարուցանել, փորձելով խորհրդարանին անպատեհ միջամտութիւնը։

— Նիւ-Եորքի Սանեթոնին վերջին հաշուեյարդարումին մէջ ամենէն աւելի շահող է Պ. Քորնէլիուս Վանտէրպիլթ որ տասը միլիոն տոլար շահած է։ Երիտասարդ ձեռնարկուն ի՛նչ գործի ձեռք զարնէ միշտ կը յաջողի։ Երկու միլիոն տոլար դրամագլուխով գործի ձեռնարկած է։ Զանազան շոգենաւային գիծերու վրայ ամենէն աւելի մեծ շահեր ձեռք բերած է։ Հօրեղբայրը՝ Պ. Ուիլեամ Ք. Վանտէրպիլթ աջակցած է անոր՝ Պ. Ռոքֆէլլէրի հետ ուղղակի յարաբերութեան մէջ դնելով։ Հիմա Պ. Քորնէլիուս Վանտէրպիլթի հարստութիւնը քսան միլիոն տոլար է, զոր կ'աշխատի հարիւր միլիոնի բարձրացնելու։ Կ'ուզէ չըլլալ այն տեսակ հարստութիւն մը զոր պիտի ժառանգէր, եթէ ամուսնացած ըլլար իր ընտանիքին փափաքին համաձայն։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բազմամարդութեան համար եզական միջոց մը. — Հսկայ կամուրջի մը կառուցումը. — Ճանճը աղտոտ է եւ վնասակար. — Քսան հազար ֆրանք մէկ լուի համար. — Տիպար վայրաշարժ մը։

Ինչպէս կը յիշուի, Պ. Բիօ ամսէ ամիսներ առաջ առաջարկեց Մայրերու Պատուանշան մը հաստատել ու բազմածին կիներուն տալ։ Այս միջոցը որ աւելի լատին ցեղերու կը պատշաճի, գերման երկրի մը մէջ ազդեցիկ չի կրնար ըլլալ։ Գերման գիտնականները իրար անցան, ու հիւսիսային ժողովուրդներու անցեալին մէջ փնտռեցին միջոց մը, երկրին բազմամարդութիւնը աւելցնելու համար ի պահանջել հարկին։ Պատմութեան մէջ կարելի է գտնել ամէն բան, ու գերման գիտնականները այս անգամ ալ գտան իրենց փնտռածը։ ԺԸ. դարուն Իսլանտացի բնակչութիւնը կը նուազէր։ Դանիացի կառավարիչը, գաղթավայրին բարգաւաճման պատասխանատու, իբրեւ անցաւ այս նուազման վրայ։ Ի գործ դրուած զանազան միջոցներ անյաջողութեան մատնուած ըլլալով, ի վերջոյ հրամանագիր մը հրատարակեց, որուն համաձայն, աղջիկները, առանց ամուսնացած ըլլալու, կրնային զաւակներ ունենալ, որոնց թիւը վեցը անցնելու չէր։ Ասոնք երբեք չպիտի կրնային միանալ իրենց պատուին ու բարի համբաւին։ Այս դրութիւնը մեծապէս յաջողեցաւ։ Շատ մը օրիորդներ զաւակներ ունեցան, ասոնց պատուին վրայ տալու, որով ծնունդներու թիւը զգալապէս շատցաւ։ Ձեռք բերուած այս արդիւնքը փառք մըն էր մարդկութեան համար։ Այս միջոցը եթէ բաղդատութեան դնենք տարբերու թեթեւացման անզօր միջոցին հետ, կարծուածներ տնտեսագէտներ պէտք է խոստովանին որ մարդկութիւնը կ'առաջնորդուի թէ՛ զգացումներէ եւ թէ՛ շահերէ։ Իսլանտացի բազմաթիւ մանկամարդ աղջիկներ չվարանեցան քաղաքացիներ ընծայելու իրենց կղզիին, սա համոզումով թէ պատուին անաղարտ պիտի մնար։ Սակայն եթէ վեց զաւակ ծնելու ձանձրոյթը յանձն առնեն, այսօրուան աղջիկները կը նախընտրեն նուազ բեռի մը տակ մտնել, այն է ամուսնանալ։

— Գանատա, ուր այնքան գեղեցիկ բաներ կան տեղէն, ուզած է իր հսկայ կամուրջն ալ ունենալ։ Այդ գեղեցիկ կամուրջը, Քէպէքի մէջ կառուցուած, Սէն-Լօրան գետին ամենէն նեղ տեղին վրայ, այսինքն 570 մէթր լայն տեղատուութեան միջոցին եւ 750 մէթր լայն մակընթացութեան ատեն։ Կամուրջին ամբողջ երկարութիւնն է 990 մէթր, եզերքի գերանամէջերը 150 մէթր բացուածք ունին եւ խարիսխի կամարակալները ծայրերուն կապուած են 60 մէթր գերանամէջերով։ Երկու գլխաւոր կամարակալները 548 մէթր հեռաւորութիւն ունին իրարմէ։ Այս հսկայ կամուրջին ձեռնարկութենք մեծ դժուարութեանց հանդիպած են հիմնարկէքի ատեն, որովհետեւ ջուրին հոսանքը 13 քիլոմէթր արագութիւն ունի մէկ ժամուան մէջ։ Կամուրջին առանցքին շուրջը պիտի դտնուին երկաթուղիի երկու գիծ եւ եզերքներուն վրայ՝ թրամուէյի գիծ մը ինչպէս նաեւ քալելու ճամբայ մը։

— Ճանճ մը որ կ'իյնայ ձեր պնակին կամ գաւաթին մէջ, նողկանք կ'ազդէ ձեզի։ Խնդիր է գիտնալ թէ աղտոտութենէ զատ միքրոպներ ալ չի՞ փոխանցեր։ Ամերիկեան համալսարանի մը մէջ վերջերս կատարուած փորձեր տարակոյս չեն ձգեր այս մասին։ Փորձարկուները տուփ մը երկու բաժանումով առին, եւ ասոնցմէ մէկուն մէջ դրին անընդական, այլ միքրոպներով վարակուած նիւթեր, միւսին մէջ՝ միքրոպներէ զերծ նիւթեր։ Ցետոյ առաջին բաժանումին մէջ մտցուցին ճանճեր, որոնք սկսան ուտել միքրոպներով ծածկուած նիւթերը. այդ ճանճերը աւելի ցրուեցան միւս բաժանումին մէջ, որ ընդհանուր միքրոպներով լեցուեցաւ։ Ասիկա կ'ապացուցանէ որ ճանճը ոչ միայն աղտոտ, այլ եւ վնասակար է։

— Քսանհինգ հազար ֆրանք մէկ լուի համար։ Որչափ որ ալ անհաւատալի թուի ասիկա, իրողութիւն է։ Չարլզ Ռոչիլտ անգլիացի գիտնականը, իր հաւաքածոյին մէջ պակսած մէկ լուին համար այդ խոշոր գումարը կու տայ։ Այդ լուն որ Լաբոնիոյ կապոյտ աղուէսին վրայ կը գտնուի, շատ հազուագիւտ է։ Լոնտոնի մօտ, Թրինկի մէջ, Պ. Ռոչիլտ ունի կենդանաբանական թանգարան մը, ուր ամէն կարգի միջատներ կը գտնուին, մասնաւորապէս մարդոց եւ անասուններու վրայ ապրող լուեր։ Այդ հաւաքածոյին մէջ խլուրդի լուեր կը տեսնուին, մորթի [illegible]։ Լաբոնիոյ այդ հազուագիւտ լուն ձեռք բերելու համար, հմուտ միջատաբանը, ձկնորսանաւ մը պատրաստել տուած է իր ծախքով, որ նաեւ պիտի հաւաքէ ճերմակ արջ, Եսքիմոսներու շուն եւ բեւեռային երկիրներու կենդանիներ։ Պ. Չարլզ Ռոչիլտ, որ մեծ հարստութիւն ունի, հազար ոսկի պարգեւ խոստացած է Ֆոր կէպ Մի Նոր ձկնորսանաւի նաւապետին, եթէ կարենայ ձեռք ձգել այդ հազուագիւտ լուն։

— Բրուսիական կառավարութիւնը ի մօտոյ Պէրլինի մօտ, Եոհաննէսթալէն մինչեւ Սթրինտէրֆէյթ փորձեր պիտի ընէ ելեկտրաշարժ վայրաշարժերու, որոնք շրջակայքի թրամուէյները ու կառախումբերը քաշելու պիտի ծառայեն։ Այդ վայրաշարժերը կլոր ծայրերով պիտի ըլլան, օդին դիմադրութիւնը նուազեցնելու համար. 51 թոնօ պիտի կշռեն եւ անհաւասար երկու բաժանումներ պիտի ունենան։ Առաջամասի բաժանումը 6.50 մէթր երկարութիւն պիտի ունենայ եւ մեքենավարներուն իբր խուց պիտի ծառայէ, որովհետեւ հոն պիտի գտնուին շարժման բոլոր մեքենաները. միւս բաժանումը, որ 9.75 մէթր երկար է, առաջինէն բաժնուած է աղիւսէ եւ երկաթէ շինուած կրկին միջնորմով. յիսուն հոգի կրնայ բովանդակել։ Վայրաշարժը անկիզելի է բոլորովին, ամեն ինչ պողպատէ, միայն նստարանները փայտէ ըլլալուն համար։ Տանիքին վրայ դրուած աղեղնակի մը միջոցաւ, օդային երրեակ թելեր վայրաշարժին կը փոխանցեն 6500 թարդի հոսանք մը, որ ժամը 90 քիլոմէթր արագութիւն մը կու տայ։ Այս նոր վայրաշարժը, իր կատարելագործութիւններով, տիպար գործիք մը կը ներկայացնէ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Կրթական նախարարութեան խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ նախիկներու վարժարանին շրջանաւարտ Միւնիֆ էֆ.։

— Մուսուլի նահանգին Էվգաֆի հաշուակալ անուանուեցաւ Սըվազի նահանգին Էվգաֆի նախկին հաշուակալ Սէյֆուլլահ էֆ.։

— Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ երկրագործական մասնագէտներու խորհուրդին երկրորդ ճիւղին քննիչ ու Հայոց Պատրիարքարանին Տնտեսական խորհուրդին անդամ Սուրէնեան Վահան էֆ.ի եւ Ուսումնական խորհուրդին անդամ Քէրէստէճեան Պօղոս էֆ.ի։

— Ականակուռ Իֆթիխար՝ Սեւ Լերան արտաքին գործոց նախարար Պ. Վուքովիչի։ Առաջին կարգի Օսմանիէ՝ Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչական խորհուրդին նախագահ ու անգլիացի պահանջատէրերու պատուիրակ Պ. Պայինկթըն Սմիթի որ Անգլիոյ հեռագրական ու թղթատարական նախարարութեան խորհրդական կարգուած է։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ առողջապահական խորհուրդին անդամ ու հաշուակալ Խուրշիտ էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Սեւ Լերան Կ. Պոլսոյ գործակատար Պ. Մաթանովիչի։

— Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Արեւելք լրագրի արտօնատէր Նուսուֆեան Զարեհ էֆ.ի։

— Լիազամի ոսկի չքանշան՝ Երկրագործական Պանքային երկրորդ տնօրէն Շէվքէթ պէյի։ Լիազամի արծաթ չքանշան՝ Երկրագործական Պանքային վարչական խորհուրդին անդամներէն երկրագործական մասնագէտներու խորհուրդին նախագահ Էրամ էֆ.ի, կրթական նախարարութեան հաշուակալ Շիւքրի պէյի, Հաշուակալութեանց ատեանին անդամ Րաիֆ պէյի, Առեւտրական Սենեակին անդամ Թահսին փաշայի եւ նոյն Սենեակին դեր-նախագահ Մուսթաֆա պէյի։

ԼԷՅԼԷԻ ՐԱՂԱՅԻՊ. — Պաշտօնական ծանուցում մը կը ծանուցանէ թէ արքայական Ճէմազի-իւլ-Ախէր ամսուան առաջին օրը երկուշաբթի եղած ըլլալով, երկուշաբթի գիշեր լուսնոյ մահիկը եթէ տեսնել կարելի չըլլայ, Րէճէպ ամիսը այսօր, չորեքշաբթի, պիտի սկսի։ Վաղը գիշեր, հինգշաբթի, պիտի կատարուի Լէյլէի Րաղայիպ տօնը։ Այդ առթիւ Պոլսոյ Դատաւորին կողմէ պատրաստուած որոշմնագիրը, Շէյխ-իւլ-Իսլամին մէկ պաշտօնագրովը կայս. Պալատ մատուցուեցաւ։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ նոյն գիշերը մզկիթներու մինարէները կանթեղներով լուսազարդուին։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ. — Մանասդըրի նահանգին մէջ, Էբսաքիբիի ետին ապաստանած աւազակներու եւ զանոնք հալածելու պաշտօն ունեցող կայս. զինուորներու միջեւ կատարուած ընդհարումով աւազակները բոլորովին պարտութեան մատնուեր են։

— Մանասդըրի մօտը գտնուած Մակարօ գիւղէն եւ ուրէ տեղ առաջ աւազակներու միացող Պուլկարներէն քսանըհօթ հոգի իրենց զէնքերը կայս. կառավարութեան յանձնելով, անձնատուր եղած եւ իրենց գիւղերը վերահաստատուած են։

— Բէշալրէի Տուսիէ եւ Էնզիօ գիւղերուն ժողովուրդին անոնք որ աւազակներու խարդաւանքներէն հրապուրուած էին, ամբողջութեամբ կայս. կառավարութեան դիմած, ներողութիւն խնդրած եւ իրենց գիւղերը վերադարձած են։

— Նըրֆէի Չէլինչ գիւղէն երկու անձեր որոնք փախստական կը թափառէին, իրենց զէնքերով անձնատուր եղեր են։

— Նուսքայի շրջակայ Պուրթին գիւղը ապաստանած աւազակներու եւ կայս. զինուորներու միջեւ կատարուած ընդհարումին հետեւանքով, աւազակները բոլորովին բնաջինջ եղեր են։ Սպաննուածներուն մէջ կար աւազակներու պետերէն Ձիլէ։

— Կայս. զինուորները ողջ ձերբակալեր են Սիւրլանչա գիւղին շրջակայքը տեսնուած աւազակները։

— Կայս. զինուորները բոլորովին բնաջինջ ըրեր են Կրանիչանէ լեռնաշղթային հիւսիսային կողմը տեսնուած աւազակներու քանի մը խումբեր։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց հինգ հարիւր ղրուշի ամսաթոշակ մը սահմանել 34րդ գունդին Բ. վաշտին Բ. գումարտակին հարիւրապետ Իսմայիլ աղայի ընտանիքին, վասն զի այդ զինուորականը մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցած է Բրինի պալքանին մէջ աւազակներու հետ կատարուած ընդհարումներու ատեն։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ մէջ համախմբուած կայս. զինուորներու ամիսուան պէտքերուն համար նուիրատուութիւնները կը շարունակուին։ Մինչեւ հիմա քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ կազմուած յանձնաժողովին յանձնուած դրամական նպաստներու գումարը հասած է 23,796 ղրուշի։ Կայս. Իգդիսադի շոգենաւին նաւաստիներն ալ իրենց մէջ 288 ղրուշի գումար մը հանգանակած են միեւնոյն նպատակով։ Փողերանոցին պաշտօնեաներն ալ 665 ղրուշ հաւաքած են։

— Ֆանէլայի եւն. նուիրատուութիւններն ալ կը շարունակուին։

— Իզմիրի մէջ ալ հանգանակութիւնը առաջ կը տարուի։ Վաճառական Պաքըրճեան եղբարք տասնհինգ օսմ. ոսկի, Իզմիրլեան Հայկ էֆ. երկու մէճիտիէ, Էլմասեան եղբարք՝ մէկ օսմ. ոսկի նուիրած են։

— Պապաէսքիի ժողովուրդը 7,502 ոտքե եւ նոյնքան ալ սռնապան ղրկած են։

— Պրուսայէն նորէն նուէրներ ղրկուած են, որով մինչեւ հիմա կատարուած առաքումները հասած են 20,902 զոյգ արեխի, 20,396 զոյգ սռնապանի եւ արեխի համար 1603 կապ չուանի։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ մէջ կազմուած յանձնաժողովը, որ պաշտօն ունի օգնել Ախթէբոլի, Մելնիքի, Ինէ Աապի ու շրջականներու ժողովրդեան, 9773 ղրուշի նոր գումար մըն ալ ստացաւ։ Նուիրատուներն են. — Առողջապահական վարչութեան պաշտօնեաները՝ 1250 ղրուշ, մաքսային վերատեսչութեան թարգմանութեանց սենեակին տնօրէնի օգնական ու առաջնակարգ վաճառական Ժաք էֆ. 500, Թորոս Հանէսեան էֆ. 200. Դարմանալի Փէսի ու չանաքի գործարանին՝ 500, Պալըք Բազար Խուլուսիզադէ Օսման Նուրի էֆ. 100, խահուէի վաճառական Օսման էֆ. 100. Սէլանիկի Պանքան՝ 1620, Պ. Պոմոնթի ու եղբարք՝ 200, Կրիրի վարչութեան պաշտօնեաները՝ 3000, Սէլանիկի Թաղապետութեան դրամանակները եւ Լանկազայի գաւառակէն իբրեւ հրթիռի փոխարժէք՝ 1157.20 եւ Թաշոզի փոխ-կառավարիչէն 1146.10։ Մինչեւ հիմա հաւաքուած նպաստներու ընդհանուր գումարը հասած է 149,285 ղրշ. 30 փարայի։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Աւստրիոյ, Պարսկաստանի, Ռումանիոյ ու Սերպիոյ դեսպանները եւ Սեւ Լերան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռ երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

— Սերպիոյ դեսպանը երէկ տեսակցեցաւ պետական խորհուրդին նախագահ Սայիտ փաշայի հետ։

— Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչական խորհուրդին մէջ անգլիական ու հոլանտական նոր պատուիրակ Պ. Պլոք, երէկ, Բ. Դուռ երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց խորհրդականին հետ։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ կը հեռագրեն Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի թէ, կ'ըսէ Իգտամ, Սեւ Լերան արտաքին գործոց նախարար Պ. Վուքովիչ, Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունեցած պահուն, յանուն կայս. Գահոյից մատուցեր է Սեւ Լերան իշխանին՝ Ն. Վեհափառութեան նկատմամբ տածած յարգանքի ու երախտագիտական զգացմանց հաւաստիքը։ Վեհ. Սուլթանն ալ բարեհաճեր է իր կայս. բարձր գոհունակութիւնը յայտնել Պ. Վուքովիչի։

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ. — Պ. Քորնէթինի ծրագիր մը մատոյց Մեծ-Եպարքոսին՝ Գարաքէօյի կամուրջը Բարիզի Արուեստահանդէսին մէջ ցուցադրուած կամուրջի մը յատակագծերուն համաձայն շինելու համար։

— Իգտամ կը ծանուցանէ թէ Բ. Դուռը որոշած է որ քաղաքային պաշտօնեաներու յանձնաժողովին անդամ Քոնսթանթէն Գարաթէօտորի էֆ. եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան արհեստներու տնօրէն Խալուսի պէյ քննեն Գարաքէօյի կամուրջին համար ծովային նախարարութեան կողմէ պատրաստուած յատակագծերը։ Իգտամ գոհունակութիւն կը յայտնէ այդ որոշման համար, ըսելով որ Քոնսթանթէն Գարաթէօտորի էֆ. Ֆրանսայի Բոլիթէքնիք վարժարանին շրջանաւարտներէն է եւ Խալուսի պէյ ալ Գերմանիոյ մէջ ուսում առած կարող ճարտարագէտ մը։

ՑՈՒՆԱՑ Տ. Եոաքիմ Գ. Պատրիարքին անուան տօնախմբութեան առթիւ, ինչպէս ծանուցինք, երէկ շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան Ֆէնէրի Պատրիարքարանին մէջ։ Հելլենական դեսպան Պ. Կրիպարիս այդ առթիւ երէկ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Ն. Սրբազնութեան։

— Դատական նախարարութեան կրօնական գործոց միւտիւրը Սէրվէթ պէյ, երէկ, Ցունաց Պատրիարքարանը գնաց եւ նախարար Ապտիւրրահման փաշայի անունով շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Տ. Եոաքիմ Գ. Պատրիարքին։

«ՎԱՍԻԲԱՐՈՒ» ՇՈԳԵՆԱՒԻՆ ԱՐԿԱԾԸ. — Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կը ծանուցանէ թէ պաշտօնապէս հաստատուած է որ Վասիբարու շոգենաւին արկածին հեղինակներն են պուլկար չարագործները։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Ապահովագրական օտար ընկերութեանց Կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչները, կ՚ըսէ Իզգամ, յայտարարեր են թէ պաշտօնավարութեան գործերու առթիւ ծագած անհամաձայնութիւններու եւ դատերու համար օսմ. օրէնքներուն ենթակա պիտի ըլլան եւ թէ իրենց այդ յանձնառութիւնները պիտի գործադրեն Օսմ. Պանքան երաշխաւոր տալով։ Հանրօգուտ շինութեանց Խորհուրդը նկատողութեան առնելով այդ խնդիրը, որոշեց թէ նոյն պայմաններով կարելի է վաւերացնել ապահովագրագրական օտար Ընկերութիւնները։ Նոյն Խորհուրդը նաեւ առանձին քննեց այն կէտը թէ այդ Ընկերութեանց Կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչներուն փոխանորդագիրներուն մէջ այդ յանձնառութեան մասին տրամադրութիւն մը կա՞յ թէ ոչ։

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ արտաքին գործոց նախարար Պ. Վուքօվիչ, որ Կ. Պոլիս կը գտնուի, չորեք օրը Բէօյթէնձէի չոգենաւով պիտի մեկնի։

—Տակաւին յայտնի չէ թէ վախճանեալ Պ. Պաքիչի մարմինը ե՞րբ Սեւ Լեռ պիտի փոխադրուի։

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԸ.—Սեպտ. 7էն 14 (Ն. Տ.) Կ. Պոլիս բերուած են 8,958 ոչխար որոնք մսավաճառներու ծախուած են սա գիներով.—Դըվըրճըք՝ օխան 6.85 ղրուշ, մարիա՝ 5.10 եւ գարաման՝ 4.30։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, ներքին գործոց նախարարութիւնը հարցուցած էր նահանգներուն թէ Կ. Պոլսոյ համար ո՛րքան տրամադրելի ոչխար կայ։ Երզրումի կուսակալը հեռագրեց թէ նոյն նահանգը կրնայ այս տարի 30,000 ոչխար ղրկել Կ. Պոլիս. ատոնց 10,000ը արդէն ղրկուած են։ Ոչխարի տէրերը հրաւիրուած են մնացած 20,000ն ալ Կ. Պոլիս ղրկելու։

Պ. ՌՈՒԻ, Ֆրանսական դեսպանատան առաջին թարգմանը, որ արձակուրդով բացակայ կը գտնուէր, երկուշաբթի օրը իր անդրանիկ աղջկանը հետ Կ. Պոլիս դարձաւ Բէօյթէնձէի չոգենաւով։

ՀՌՈՄԷՆ կը գրեն թէ Կ. Պոլսոյ պապական նուիրակ Մոնսենեօր Պոնէթի սեպտ. 13ին (Ն. Տ.) Պապին ներկայացեր է։ Մոնսենեօր Պոնէթի մօտերս Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ՏԻՐՍԻՄԻ նոր կառավարիչ Արիֆի փաշա իր պաշտօնատեղին ժամաներ է։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ նոր կուսակալ Հասան պէյի պաշտօնը վաւերացնող կայս. Ֆէրմանը մեծ հանդէսով կարդացուեր է։

ԴԻՐՄԱՆԱՑԻ քսանըութ զբօսաշրջիկներ, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեցին։

ՄԱԼԿԱՐԱՅԻ նախնական դատարանին նորընտիր անդամ Արամ Բէրբէճ էֆ., որ Կ. Պոլսոյ մէջ փաստաբանութիւն կ'ընէր, իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Աղեքսանդրիոյ մէջ չորեք օրը ժանտախտէ 3 դէպքեր եւ 3 մահեր պատահած են։

—Դամասկոսի մէջ Օգոստոս 31էն 6 սեպտ. քոլերայէ 92 դէպք եւ 54 մահ։ Ուրֆայի մէջ օգոստ. 29էն 4 սեպտ. 12 դէպք եւ 14 մահ։ Պիրէճիկի մէջ օգոստ. 31էն 6 սեպտ. 8 դէպք եւ 19 մահ։ Անտիոքի մէջ սեպտ. 3էն 5, պատահած են 5 դէպք եւ 3 մահ։ Քոլէրա երեւան ելլելէն մինչեւ այսօր պատահած դէպքերու թիւն է 4625 եւ մահերունը՝ 3901։

—Սեպտ. 11էն (Ն. Տ.) Մարսիլիոյ մէջ ժանտախտէ դէպք ու մահ չէ պատահած։ Սեպտ. 19 թուական հեռագիր մըն ալ գոհացուցիչ տեղեկութիւններ կու տայ։

ԷՏԻՐՆԷԷՆ կը հեռագրեն թէ Հաջի գիւղը Չիլինկիրլէր չուկային մէջ Օսմ. Պանքային ճիւղին դէմը գտնուած կառապանի մը խանութէն հրդեհ ծագելով խան մը եւ ութ խանութներ այրեր են։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՍԻԿԱՌՆԵՐԸ.-Գահիրէի գերման հիւպատոսին տեղեկագրէն կ'երեւայ որ եգիպտական սիկառներու պատրաստութեան համար այլ եւ այլ կարգի ծխախոտներ ղրկուած են Ռումէլիէն եւ Իզմիրէն ու պզտիկ քանակութեամբ մըն ալ Յունաստանէն եւ Պոնտոսէն։ Լաւագոյն ծխախոտը Իգսէչէի, Գաւալայի եւ Եէնիճէինն է. բայց կը խառնուին։ Գործաւորներուն մեծ մասը Յոյներ են, որոնք 300-500 ֆր. ամսաթոշակ կ'առնեն։ 1902 ին Եգիպտոս ներածուած են 14 միլիոն ոսկիի ծխախոտ, որուն 4/5ը օսմ. երկիրներու միւս մասերէն տարուած են։

ԱՆՁՐԵՒԸ.—Առջի գիշերուան տեղատարափ անձրեւին ատեն Աքսէրայի կողմը հեղեղները ճամբաները ողողեցին։ Խանութ մը երդիքը փլաւ, բայց բարեբաղդաբար մէջը մարդ չկար։ Տուներ ու խանութներ ողողուեցան։

—Կաղամբ բեռցած չորս ձիեր երէկ առտու կանուխ Մաքրիգիւղէն Եշիլ Քէօյ երթալու ատեն հեղեղներէն քշուելով երկուքը խեղդուեցան։

—Սարըեարի եւ Նէնիմահալլէի կողմը քանի մը պատեր փլան եւ տուներ ողողուեցան։ Պէօյիւքտէրէի մէջ երկու տուներ, որոնց մէկը Գրիգոր անուն հայու մըն է, բաւական վնասուեցան հեղեղներէն։ Թարապիոյ մէջ տուներ ու խանութներ ողողուեցան։

—Պէօյիւքտէրէի Ֆըսթըք Սուի կողմը տան մը վրայ կայծակ իյնաւ։ Տնեցիները վախնալով հեռացան։

—Տոլապ Տէրէի ու Գասըմ Փաշայի կողմերը տուներ ողողուեցան։ Գասըմ Փաշայի մէջ խարխուլ բաղնիքի մը պատը մասամբ փլաւ։

—Սեւ Ծով գացող շոգենաւերը, փոթորիկին հետեւանքով, ստիպուեցան Պէօյիւքտէրէի առջեւ կենալ։

—Գաւագէն կը գրեն թէ երկուշաբթի օրը ծովը չափազանց ալեկոծեալ էր։ Գիւղը տեղացած անձրեւներէն տուներ ողողուեր եւ փողոցները լեցուեր են լեռներէն եկած քարերով ու աւազներով։

—Ղալաթիոյ Օքճը Մուսա թաղը Մալթացի Նաչօյի տանը մօտ գտնուած խոշոր պատ մը փլաւ եւ փլատակները ինկան այդ տունին վրայ որ նոյնպէս փլաւ։ Նաչօյի կինը, որ առանձին կը գտնուէր տանը մէջ, ազատուեցաւ։

ԳՈՒՐՈՒՉԷՇՄԷԻ մէջ կայս. Թիկնապահ Ֆարուք պէյի քէօշկին մօտ գտնուած խոհանոցէն հրդեհ ծագելով, միայն այդ վերջինը այրեցաւ։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅԻՆ մէջ, երէկ ժամ 7ին, Թոքատլեանի ճաշարանէն հրդեհ ծագեցաւ, բայց շուտով կարելի եղաւ մարել։

ԴԻԱԿ ՄԸ.—Երէկ առտու Թօփխանէի առջեւ մարդու դիակ մը գտնուեցաւ։ Բժշկական քննութեամբ հաստատուեցաւ որ ոճիրի մը զոհ չէ գացած, այլ ծովի մէջ խեղդուած է, թէ տասը-տասներհինգ օրի չափ ծովի մէջ մնացած է եւ թէ քրիստոնեայ է։ Մարմինը Ղալաթիոյ, Յունաց Այ-Նիքօլա եկեղեցին տարուեցաւ։ Քսան-քսաներեք տարեկան է բանթոլոն ու բաճկոն հագած։ Վրայէն թուղթեր ու կապար գրիչ մը գտնուեցան, ուրկէ կ'ենթադրուի թէ վաճառական գործակատար մը ըլլալու է։ Ո՛վ ըլլալը դեռ չէ հասկցուած։

ԱՐԿԱԾ ՄԸ.—Գուրուչէշմէցի մակուկավար Սէտէֆի, առջի օրը, կինը, աղջիկը, երեք զաւակները ու դրացի կին մը իր մակոյկը դրած Կէօք Սու կը տանէր, երբ Արնաւուտքէօյի հոսանքին մէջ շոգենաւի մը յարուցած ալիքներէն մակոյկը շրջեցաւ եւ ամէնքն ալ ծովը ինկան, սակայն անմիջական օգնութիւններով ազատուեցան։

ՈՃՐԱԴԱՏ ատեանը վեց տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Վիքթոր անուն խանութէճի մը, որ Ապրիլ 6ի գիշերը Բերա Բէլէսի դիմացը ոստիկան Մուսթաֆա էֆ.ն, պաշտօնին կիրառման պահուն, ռէվոլվէրով վիրաւորած էր, սպաննելու դիտաւորութեամբ։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ռումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն 202րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի 18/1 Հոկտ. 1903ին, ճիշդ կէսօրին, Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ հրապարակաւ եւ Օսմ. Կայս. Պանքային աջակցութեամբ։

6/19 Սեպտ 1903 1—4

⁂

Ազդ. — Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ արժեթուղթի տէրերուն իբրեւ հետեւանք 28/10 սեպտ. 1903ին թիւ 40 կտրօնին մասին հրատարակուած ազդին թէ՝ 1/8% յաւելուածական գումար մը պիտի վճարուի իրենց յանձնուած առժամեայ «սէրթիֆիքա»ները։ Անոնք՝ որոնց կտրօնները դեռ չեն վճարուած. 5/8% վճարում պիտի ընդունին, յիշուած թիւ 40 կտրօնը ներկայացուցած ատեննին։ 5—6

Կ. Պոլիս, 4/17 Սեպտ., 1903

ՎԻԷՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ
47րդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին, նպատակն է՝ աշակերտաց տալ կրօնական, բարոյական եւ գիտնական կրթութիւն մը։ Վարժարանի վարչութիւնը՝ Վիէննայի Մխիթարեանց ձեռքն է։ Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) որ կը բաղկանայ Միաբաններէ եւ վկայեալ արտաքին ուսուցիչներէ, պիտի կազմեն այս տարի 24 հոգի։ Ուսմանց ծրագիրն է՝ արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne) յատուկ յառաջագիրը, որ կը համապատասխանէ գերմանական ռէալական դպրոցին (Realschule) յառաջագրին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը միջավայրի պիտոյից։ Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն աւարտող աշակերտներ կրնան շատ դիւրութեամբ եւ առանց քննութեան Եւրոպայի ո եւ է բարձրագոյն վարժարանն յաճախել՝ ուսմունքը շարունակելու համար (ինչպէս ունինք աշակերտներ ի Վիէննա, Զուիցերիա եւն.) եւ կամ կրնան վաճառականութեան ձեռնամուխ ըլլալ։ Աւանդուած լեզուներն են՝ Հայ. Տճկ. Գաղղ. Գերմ. եւ Անգլ. (վերջին 2 տարիները)։ Գաղղիերէն լեզուն գործնականապէս սովրելու համար՝ աշակերտները պարտաւորեալ են միշտ նոյն լեզուն խօսելու, եւ իրենց վրայ պիտի հսկեն գաղղիացի Մարիստներ, զորոնք յատկապէս բերել տուաւ վարչութիւնս Բարիզէն։ Այս տարի 5 պիտի ըլլայ ատոնց թիւը։ Ամէն ամիս ծնողաց կը ղրկուի համեմատական ամսացուցակ մը, որուն մէջ մանրամասն կը նշանակուի աշակերտին բարոյական եւ ուսուցչական վիճակը, իւրաքանչիւր դասի մէջ առած նիշերը եւն.։ Վարժարանս կը գտնուի ընդարձակ ծառալից պարտէզի մը մէջ. ունի իր յատուկ բժիշկն ու դեղարանը։ 1903-1904 դպրոցական տարին պիտի սկսի Սեպտեմբեր 1/14 Բշ. օրը։ Դպրոցամուտի քննութիւնները պիտի կատարուին Օգոստոսի 29ին եւ 30ին, իսկ դասերը կը սկսին կանոնաւորապէս Երկուշ. օրը Սեպտ. 2ին։ Հրատարակուած է վարժարանիս 5րդ տեղեկագիրը։ Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը, թող դիմէ վարժարանի վարչութեան։

Թոշակ տարեկան ամենայն ծախիւք
գիշերօթիկներու համար 30 օսմ. ոսկի
» տարեկան ամենայն ծախիւք
ցերեկօթիկներու համար 20 օսմ. ոսկի
» տարեկան ամենայն ծախիւք
արտաքիններու համար 10 օսմ ոսկի

Վարիչ
Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Վ. ՄԵՆԵՎԻՇԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Բանկալթի
P. GABRIEL Dr. MÉNEVICHIAN
Constantinople, Pancaldi

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ

Երախտագիտութեամբ կը ծանուցանենք թէ՝ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Գ. Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել Լրագրոյս Տէր եւ Տնօրէն Զարեհ էֆ. Եուսուֆեանի։ Կայս. այս շնորհը նոր հաւաստիք մըն է այն քաջալերանքին եւ կրթասէր հովանիին՝ զոր Ն. Կ. Վեհափառութիւնը կը շնորհէ միշտ մամլոյ զարգացման եւ յառաջդիմութեան։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը գումարուեցաւ այս առտու Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր եւ ատենապետութեամբ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի։ Ներկայ էին Տ. Գրիգորիս Արքեպս. Յովհաննէսեան, Տ. Վահրամ Արքեպս. Մանկունի, Տ. Գաբրիէլ Եպսկ. Ճէվահիրճեան, Տ. Կարապետ Սանտալճեան եւ Տ. Կարապետ Սեթեան Ա. քահանաները եւ Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեան։ Ս. Պատրիարքը ժողովին հաղորդեց երէկուան եպիսկոպոսական գումարման արդիւնքը։ Քաղաք. Ժողովին մեծամասնութիւնը չըլլալով, օրակարգի խնդիրները նկատողութեան չառնուեցան։

Կիլիկիոյ Ս. Աթոռոյ միաբան Բէգմէզճեան Տ. Կիրակոս Արք.ի վախճանումը ծանուցանելու առթիւ գոհունակութեամբ յիշուեցաւ որ հոգելոյս եպիսկոպոսը կաթողիկոսական Տեղապահի պաշտօնի կոչուելէն ի վեր Պատրիարքարանի եւ Կեդր. Վարչութեան հրահանգներուն համեմատ հոգ տարած էր պահպանել Ս. Եկեղեցւոյ եւ Տանն Կիլիկիոյ իրաւունքներն ու շահերը, Հետեւաբար այս ծառայութիւնները իր կենդանութեան ատեն արդէն գնահատուած եւ վախճանումէն ետքն ալ արժանի կ'ընծայէին իր յիշատակը յարգանաց։ Ս. Պատրիարքը հոգւոց կարդալով օրհնեց անոր յիշատակը, մաղթելով որ ամենակարողն Աստուած արժանաւոր մշակներ յարուցանէ Եկեղեցին եւ զօրավիգ ըլլայ արժանաւորաց։ — Ժողովը Երուսաղէմի խնդրոց վրայ ալ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ։

Կրօն. Ժողովը երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին եւ ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպս.ի։ Ներկայ էին Տ. Վահրամ Արքեպս. եւ Տ. Գաբրիէլ եպսկ. ինչպէս նաեւ Սէթեան եւ Սանտալճեան աւագ քհ.ները։ — Պիլէճիկէ Տ. Սիմէոն քհ. գրով մը խնդրած էր Պապա Տաղի (Ռումանիա) հոգեւոր պաշտօնէութեան կոչուիլ։ Ժողովը նկատելով որ յիշեալ քահանան Վիճակին Թեմակալ Առաջնորդէն փիլոնազրկութեան դատապարտուած է, անընդունելի դատեց խնդիրը։— Աղթամարայ Կաթող. Տեղապահ Տ. Արսէն Վ. Մարգարեան, ընդարձակ տեղեկագրով մը վանուց ներքին ընդհանուր վիճակը պարզած էր։ Ժողովը որոշեց Պատրիարքարանի կողմէ՝ իբր այցելու քննիչ ղրկել Վանայ Առաջն. Տեղապահ Տ. Սահակ Եպս. Բագրեւանդեանը եւ պաշտօն յանձնել իրեն իր նախագահութեան ներքեւ Հոգաբարձութիւն մը կազմել Փանոս էֆ. Թէրզիպաշեանէ եւ Աբրահամ էֆ. Ադուանեանէ՝ որոնք տարին մէկ անգամ Աղթամար այցելելով պիտի հսկեն վանքին ներքին կանոնաւորութեան եւ արդիւնքը պիտի տեղեկագրեն։— Պէլէքէսի Ս. Դանիէլի վանահայր Սանտալճեան Տ. Ստեփան Եպսկ. կրկին հրաժարական մատուցած էր իր պաշտօնէն։ Ժողովը իր նախորդ որոշման համեմատ ընդունելի դատեց։ Գասըմ փաշայի Թաղ. Խորհուրդը խնդրած էր չորեքշաբթի օրերը խաչահանգիստ յատկացնել, ինչպէս ուրիշ եկեղեցիներ իրենց յատուկ օրը ունին։ Ժողովը ընդունելի գտաւ եւ արտօնեց։—Պանտրմայի Առաջն. Տեղապահ Թուրեան Տ. Թաթուլ Ծ. Վրդ. տեղեկագրած էր թէ 11 տարի առաջ հաւատափոխութեան դիմող ազգայիններէն 14 տուն, (իբր 54 անձեր), եղած յորդորանաց վրայ, վերադարձած են իրենց մայրենի եկեղեցւոյ գիրկը։ Ժողովը տեղեկացաւ եւ որոշեց գոհունակութիւն յայտնել Տ. Թաթուլ Ծ. Վ.ի։— Ռոտոսթոյէ նորընծայ Տ. Բարթող քհ. Թագըմճեան՝ իբր նիւթական անձկութեան պատճառաւ արտօնութիւն խնդրած էր Պոլիս գալու եւ հոս պաշտօնավարելու։ Ժողովը հարկ համարեց խնդիրը նոյնութեամբ յանձնել Վիճակին Առաջնորդ Տ. Ներսէս Եպս.ի ուշադրութեան։—Ժողովը ատոնցմէ զատ զբաղեցաւ նաեւ կարգ մը ամուսնական խնդիրներով։

—Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Երէցեան Տ. Գէորգ Սրբազան երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Ս. Պատրիարք Հօր հրաւէրին վրայ, մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող եպիսկոպոսները երէկ առտու նիստ մը ըրին Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ն. Սրբազնութեան։ Այս նիստին մէջ վերստին կարդացուեցաւ եկեղեցական գործերու վերաբերեալ այն գիրը, որ նախապէս ստորագրուած էր բոլոր եպիսկոպոսներէն, որոնք համամիտ գտնուելով նոյն գրին պարունակութեան, եւ որոշեցին արժանը տնօրինել։

—Ռոտոսթոյի Ս. Խաչ վարժարանին շինութեան սկսուած է. իսկ Մալկարայի վարժարանին շինութիւնը յետաձգուած է յառաջիկայ գարնան, հարկ եղած հանգանակութեան գումարը լրացնելու համար։

—Պատրիարքարանի Ա. Գործակատար Արիս էֆ., երէկ կէս օրէ վերջ Օրթագիւղ, Հրէից Խախամապետարանը երթալով, ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորութիւններ յայտնեց Խախամապետի տեղակալ Մօիզ Լէվի էֆէնտիին, Հրէից տարեմուտին առթիւ։

—Տ. Գնէլ Ծ. վրդ.ին տեղ, Ս. Պատրիարք Հօր անձնական քարտուղարութեան պաշտօնին պիտի կոչուի, կ'ըսուի, Գատը գիւղի քարոզիչ Տ. Ղեւոնդ Վրդ. Դուրեան։

—Գահիրէէն կը հաղորդեն թէ ամսոյս 13ին տեղւոյն Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ Առաջնորդ Տ. Յովսէփ եպիսկոպոսի նախագահութեամբ խորհրդակցութիւն մը տեղի ունենալով եկեղեցական խնդրոյ մը վրայ, արդիւնքը հեռագրաւ հաղորդուեր է Ս. Հայրապետին։

—Մուշի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գնէլ Ծ. Վրդ.ի պաշտօնը հաստատող պետական պաշտօնագիրը Բ. Դուռնէն Պատրիարքարան հասած ըլլալով, երէկ յանձնուեցաւ իրեն։ Խաչի տօնէն անմիջապէս ետքը ճամբայ պիտի ելլէ Տ. Գնէլ Ծ. Վրդ. իր պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար։

—Գոհութեամբ կը ծանուցանենք, ինչպէս կ'երեւայ այսօրուան Պաշտօնականներէն, թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Ուլայի Բ. աստիճան շնորհել Տնտեսական Խորհուրդի անդամ Վահան էֆ. Սուրէնեանի եւ Ուսումնական Խորհուրդի անդամ Պօղոս էֆ. Քէրէստէճեանի։

—Վանայ Առաջն. Տեղապահ Տ. Սահակ Եպս. խնդրած է Պատրիարքարանէն որ Աճէմեան Տ. Մատթէոս Վրդ. Աղթամար ղրկուի։

—Պանտրմա-Պալըքէսիրի Գաւառ. Ժողովը պաշտօնագրով մը խնդրած է Պատրիարքարանէն, որպէս զի առաջն. ընտրելիներու եռանուն ցանկ մը ղրկուի իրենց, Վիճակը օժտելու համար օրինաւորապէս ընտրուած Առաջնորդով մը։

—Տ. Մուշեղ Ծ. Վ. Սերոբեան, իր հրաժարականը ղրկած է նաեւ Արաբկիրի Գաւառ. Ժողովին, խնդրելով որ վեց տարիներու պաշտօնավարութիւն մը բաւական համարուի ալ իրեն, եւ ուրիշ Առաջնորդի մը ընտրութեան ձեռնարկուի։

ԴԱՀԼԻՃԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Խնամակալութիւնս իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ Արշակ էֆ. Դուրակէօզեանի, որ 10 օսմ. ոսկի նուիրած է հաստատութեանս՝ իր որդւոյն մկրտութեան առթիւ։ (Կնիք Խնամակալութեան)

Խասգիւղ, 9 Սեպտ. 1903

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՊԵԼԿՐԱՏ, 22սեպտ.—Աւասիկ մօտաւոր արդիւնքը երէկուան ընտրութեանց. —80 չափաւոր-արմատական, 63 անկախ-արմատական, 15 ազատական եւ 1 ընկերվարական։

—Վերջին լուրերու նայելով ընտրութեանց արդիւնքը հետեւեալն է.—72 չափաւոր արմատական, 61 անկախ-արմատական, 2 արմատական առանց ստորաբաժանումի, 14 ազատական, 1 յառաջդիմական եւ 1 ընկերվարական։ Համեմատական ընտրութիւնները հաւանօրէն ամսոյս 27ին պիտի կատարուին։

—Կը հաւաստուի թէ կառավարութիւնը վաղը կամ յաջորդ օրը Սքուբչինան պիտի հրաւիրէ յառաջիկայ շաբթուան համար։ Յետոյ նախարարութիւնը պիտի հրաժարի։ Նոր դահլիճը Սքուբչինային գումարումէն ետքը պիտի անուանուի։

—Պելկրատի բերդին հրամանատար Մարինքովիչ գնդապետը պաշտօնանկ եղաւ եւ անոր յաջորդեց Սիմա Ռասիչ գնդապետը։

ՎԻԷՆՆԱ.—Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը, այսօր, երկու անգամ ունկնդրութիւն շնորհեց Բուէն Հէտէրվարի կոմսին որ այս իրիկուն Բէչթա պիտի ուղեւորի։

ՔԷՕԼՆ.— Քէօլնիշէ Զայթունկ կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսին յայտարարութիւնը զոր Նոյէ Վիներ Թակպլատ հրատարակեց, կը ճշդէ Գերմանիոյ քաղաքականութիւնը։ Վիլհէլմ կայսեր Վիէննա այցելելը նորէն հաստատած է թէ Երրեակ Դաշնակցութեան սերտ համաձայնութիւնը խաղաղութեան ամէնէն ապահով երաշխաւորութիւնն է եւ թէ այդ համաձայնութիւնը խանգարելու համար ըլլալիք փորձերը պիտի չյաջողին։ Գերմանիոյ քաղաքականութիւնը բնաւ պիտի չեղի մինչեւ հիմա իր հետեւած շաւղէն։ Գերմանիա որ միշտ խաղաղութեան համար յորդոր կարդացած է, բնաւ պիտի չեղի այդ ընթացքէն։

ՎԻԷՆՆԱ.— Բէչթայէն կը հեռագրեն Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի թէ նորէն Բուէն Հէտէրվարի կոմսին յանձնուեր է նոր նախարարութեան կազմութիւնը։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊԵԼԿՐԱՏ, 22 սեպտ.—Սքուբչինային ընտրութեանց արդիւնքը հետեւեալն է. —Չափաւոր-արմատական 78, անկախ-արմատական՝ 65 եւ ազատական՝ 15։ Թագաւորը խորհրդարանական նախարարութիւն մը պիտի անուանէ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Ստորին-Աւստրիոյ նահանգային Խորհուրդը որոշեց դիմում մը ընել Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր մօտ՝ բանակին միութեանը մասին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ազատական լրագիրները, Անգլիոյ նախարարութեան մասնակի փոփոխութեանը վրայ խօսելով, կ'ըսեն թէ Անգլիոյ ժողովուրդը մաքէն չանցներ լուրջ բան մը նկատել Պ. Չէմպըլէնի հրաժարականը, վասն զի իր եկմտական ծրագիրն ի նպաստ կարծիքի շարժում մը առաջ բերելու նպատակով քաշուած է։ Քանի մը լրագիրներ կ'ըսեն թէ խնդիրը ընդհանուր ընտրութեանց հետեւանքով միայն կարելի պիտի ըլլայ լուծել։

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ.— Ժ. Ու. Ուրինկըլէյի բամպակի կարեւոր վաճառատան սնանկութենէն զատ, ուրիշ սնանկութիւններ ալ կը ծանուցուին, սակայն գիները հաստատուն էին փակուելու պահուն՝ 6 3/100։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Ցորենի գիները զգալի կերպով ինկած են։ Վերջին գիներն են 84,25։

ԼՈՆՏՈՆ.— Էտուարտ թագաւորը ընդունեց Պ. Պալֆուրի առաջարկը՝ հետեւեալ կերպով վերակազմելու համար Անգլիական Դահլիճը.— Պ. Օսթէն Չէմպըլէն՝ ելմտական, Պ. Արնոլտ Ֆօրսթըր՝ պատերազմական, Պ. Ճօն Պրատրիք՝ Հնդկաստանի, եւ ԼօրտՍէլպօրն՝ գաղթային նախարար։

ՄԱՏՐԻՏ.— Ֆրանսացի, Սպանիացի, Պելժիացի եւ Զուիցերիացի դրամատէրներու խմբակ մը բանակցութիւն կը կատարէ Սպանիոյ բոլոր ածխահանքերը միացնելու համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ 10 Սեպտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	Ֆ. Կ.	22	29
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	119	87 1/2
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի ֆօնսիէր Օսմ.		—	—
Յօս. Օսմ. Շանժ է Վալէօռ		—	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	32
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	95
» ժուիսանս		142	—
» պարտաթուղթ		485	—
Թարաֆ Կ. Պոլսոյ		504	—
Թրանսվալ		102	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիփսիէն		265	—
Օսմփիոմ		71	50
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	32
« պարտաթուղթ «		504	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	108	37
Բարիզ » »	Ֆր.	22	12 1/2
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտակոս չէք	մարք	18	71
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	97

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	09
Անգլիական ոսկի	»	109	37
Նօլ էմբէրիալ	»	89	20
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	37
Մէթալիք	»	—	—
ոսկի թղթադրամ	Օ. Ո.	3	64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 Սեպտեմբեր

Անգլիական Քօնսոլիտէ	88	63
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	58	—
» » » Գ. բաց.	31	12
» » » Դ. գոց.	31	—
Օսմանեան Պանքա	12	87
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	41	50
» Մօնօբօլ	42	—
Պուլկարական 1888	86	25
Էժիփսիէն իւնիֆիէ	104	75
Ռոմենիայ	104	—
Թրանսվալ	3	90
Ալտին երկաթուղի	14	69
Փոխանակագիր	25	40

ԲԱՐԻԶ, 22 Սեպտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %			96	45
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	բաց.	Ղրշ.	31	77
	գոց.	»	31	75
» » » Բ.		»	—	—
« » » Գ.		»	35	52
Օսմ. Կայս. Պանքա		Ֆր.	578	—
Օսմանիէ		»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի		»	525	—
Օսմ. մաքսատուն		»	345	—
Օսմ. Ռէժի		»	334	—
Փրիօրիթէ Թիւրք 4 %		»	—	—
Քրէտի Լիոնէ		»	1131	—
Իտալական Ռանթ		»	103	—
Սպանիական արտաքին		»	91	35
Թրանսվալ		»	101	50
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25	210
Դյամանթ		»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 22 Սեպտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	30
Ռումէլի երկաթուղի	»	117	50
Օսմ. Ռէժի	»	350	—

ՊԷՐԼԻՆ, 22 Սեպտեմբեր

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	128	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	101	60
Փխն. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	170

ՊՐԻՒՍԷԼ, 22 Սեպտեմբեր

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	31	35
Ռումէլի երկաթուղի	123	—

ԱՌ ՆՈՒՎԼՕ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ա. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Եէնի Ճամի փողոց, թիւ 55

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի պատի թուղթեր, վարագոյր, սթօռ, ոսկեզօծ շրջանակներ, եւլն. եւլն.։

Գիները խիստ դիւրամատչելի են։

25—52

ԹՕՄԱՏԷՍ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐՈՒ
Ղալաթիա, Տոմուզճանէ փողոց, Թ. 13

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ ընտիր ոգելից ըմպելիներ եւ մասնաւորապէս Պոլքան գիններու ամենէն ազնիւ տեսակը։ Գնեցէք գոհ պիտի մնաք։

19—20

ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԻՆ ԱՌԹԻՒ
ԿԸ ՅԻՇԵՑՆԵՆՔ ԹԷ

Դասարաններու լաւագոյն կազմակերպութիւնն ու կանոնաւորութիւնը, ինչպէս եւ ծրագրի ու ժամանակացոյցի ճիշդ գործադրումը կարելի կ'ըլլայ՝ շնորհիւ

ՆՈՐ ԴՊՐՈՑԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻՆ

որ կը բաղկանայ 10 պրակներէ եւ կը բովանդակէ նախակրթութեան բոլոր ճիւղերը որ կ'աւանդուին Ազգ. վարժարաններու մէջ։

10 պրակի գինն է 30 ղրշ.
Փոստի ծախքով 35 »

Դիմել առ ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ
Խօրասանճեան խան, Սիրքէճի Կ. Պոլիս

ԱՂՋԿԱՆՑ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
(ՆՕԹՐ-ՏԱՄ ՏԸ ՍԻՕՆ)
ի Բերա, Բանկալթի

Վարժարանը այս տարի եւս մասնաւոր ժամեր յատկացուցած է Հայերէն լեզուի դասախօսութեան եւ կ'աւանդէ հայ ուսանողուհեաց, Հայերէն նոր լեզուն, խնամով եւ կարող ուսուցչի ձեռամբ։ —10

ԳՐԱՎԱՐԺՈՒԹԵԱՆ ՏԵՏՐԱԿ
Մ. Կ. ՏԷՕՓՄԷՃԵԱՆԻ

Գեղագիր Տէօքմէճեան Միհրան էֆ.ի սոյն գրավարժութեան տետրերը քանիցս սպառած ըլլալով, այս անգամ Ս. Բ. եւ Գ. տետրերուն մէջ փոփոխութիւններ ալ ընելով հրապարակ հանած է, եւ փոխանակ 20 փարայի՝ 10 փարայի կը ծախուի։ Կեդրոնատեղին է միմիայն Սէրվիչեան էֆ.ի տպարանը, Սուլթան Համամ, Կ. Պոլիս։ Շատ գնողներու համար գոհացուցիչ զեղչ։ Ձրիավարժ աշակերտաց համար ալ Սէրվիչեան տպարանը իր կողմէ ձրի տետրակներ պիտի տայ։ 2—4

ՔՕԼԷԺ ՖՐԱՆՍԷ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՄԲ Պ. ԺԻՒԼ ՖՕՒԻ
Ֆրանսական երկրորդական վարժարան

Դասաւանդութիւն հայերէն լեզուի։

Վարժարանը պիտի ունենայ այս տարի վաճառականական ուսմանց եւ կառավարական պաշտօնատանց ու այլ գրասենեակի վարչական գիտելեաց (ուսուլը իտարէ) նոր ճիւղ մը, յատուկ դասընթացքով։

Բերայի վարժարանը պիտի բացուի Բշ. 10/23 սեպտեմբերի։

Գատըգիւղի վարժարանը պիտի բացուի Բշ. 8/21 սեպտեմբերի։

Արձանագրութիւնք կը սկսին Բշ. 25/8 սեպտեմբերի։ 9—20

AMER PICON
PHILIPPEVILLE
G. PICON
AMER PICON

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆ
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐՈՒ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ ԶԱՆԱԶԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆԸ, ամենէն շատ քինքինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժէրիական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կորովիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Սատուն անօթի փորանց կամ ճաշէն առաջ առնուած սա եռ՝ բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին շնորհիւ՝ մարդուս մաշած ուժերը կը վերանորոգուին եւ արդաշ զերծ կը մնայ։

Ծանօթ. — Անխիղճ մարդիկ մեր վաճառանիշը կեղծած ըլլալով՝ Ամէր Բիքոն սպառող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կու տանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել. որպէս զի կեղծեր չառնեն. պէտք է պահանջել որ շիշերը Ինիյան մէ Ֆապրիքանի դրոշմը կրէ։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ՝ Լ. ԲԱՐՄԱ։

Պ. Պ.

Բ. Պոնսմի	Ղալաթիա	
Ա. Ռիչչիա	»	
Էքօնոմիք Գօօբէրաթիվ	Ղալ. եւ Բէրա	
Ռօզառիօ Սիւասէ	»	
Բարատօրաչօ եւ Մէլէթիատէս	»	
Ժ. Սթավրօբուլօ	»	
Քօթթաքի եղբարք	»	
Վէնսան Գասապեան (դեղավաճ.)	Կ. Պոլիս	
Մէձմէշա Քեադիմ	»	»
Տ. Մէզիքի որդի եւ Ընկ.	»	»
Մ. Մէզիքի	»	»
Թ. Լինօ	»	»
Պ. Սէֆէրեան	»	»
Ժ. Վօնթիզիանօս եւ Ընկ.	»	»
Էմիլ Լանպրաան	Բերա	
Տէմէթրաքօբուլօ եղբարք եւ Ընկ.	»	
Թ. Սուրէնեան	Բերա, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա	
Պօն մարշէ	Բերա	

եւլն. եւլն. եւլն. 17—25

ԻԼԱՆ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ լաղըմիյէսինտէն միւլքիյէ գըլընճագ օլան ժամընտա թագլիտի բիրինճ թալիփի էօհտէսինտէ օլուպ մահը հալըն օնընճը չէհարշէնպէ կիւնիւ իհալէի էվվէլիէսի իճրա գըլընաճաղընտան իգդայէ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէլէրինի միւսթասհիպէն էօ գաթար խազինէի միւսթագիլէյէ Սէրայը Հիւմայուն ճէնապը Միւլքիյէ քէադիմ միւրաճաաթ գոմիսիօնընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.

Ֆի 6 Էյլիւլ սէնէ 1319 2—3

HUILE de HOGG

ՄՈՐՈՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Յայտնի է թէ մորու ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձմեռը որքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (երիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ եւ կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, եւ որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Պ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մորու ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անստգիւտ անարատութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն եւ Բարիզի Իւնիօն տէ Ֆարմասիէն ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն եւ նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մորու ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու եւ դեղավաճառներու քով։

EMULSION HOGG

[illegible] կը պարունակէ

Միակ տէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 թիւ, Քասթիլիօն Բարիզ։ Մեծաքանակ կը ծախուի Էտուար Մաննիի քով, Եուսուֆեան խան, Պոլիս։ 5—30

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000։

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ և չափաւոր պայմանագրութիւն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ճամբորդութեան, բնակութեան, պաշտօնի տեսակներուն և պատերազմի, անձնասպանութեան և մինչեւ իսկ պատերազմի՝ ատեն։ Տիեզերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարիէն ապահովագրին վճարելի լինելով [illegible] ապահովագրին հաշուոյն առնելու։ Այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ։ 30 օր պայմանաժամ կը տրուի տարեկան վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին շարունակելու [illegible], յետաձգեալ ապահովագիները 5 առ 100 տոկոսով հանգերձ վճարելով՝ մէկ տարիէն ընելէ յետոյ [illegible] չըլլայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, մինչեւ որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մեռնի ապահովագրեալը, գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագիները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պարտքեր ալ ունի, որ աշխարհի մէջ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՕՒԻԹԸԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս, [illegible] խան
Վօյվօտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին	Ֆր. 191,934,570
Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	» 32,467,172
Վճարումներ՝ րանթ վիաժէրներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերագնումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	» 426,499,043
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	» 52,981,500

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ

Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան, Պոլիս, իսկ Ղալաթիոյ մէջ՝ Ալեքսիատի խան եւ Մէյմէնէթլի խան, թիւ 8։

ԲԱԹՐԻՈԹԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի

ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1821ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընդհանուր գործակալ ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմճի խան, Պոլիս 17—52

Meubles
Etoffes
Literie
Tapisserie
Glaces
Articles de Luxe

ԱԼԻ ՐԻԶԱ ԷՖԷՆՏԻ

Ղալաթիայի Հայոց եկեղեցիի դէմ թիւ 25
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԿԱՐԱՍԻՆԱՑ

ՋՂԱՅԻՆ ԷՔ

ԿԱՐԴԱՑԷՔ, ՊԻՏԻ ԲԺՇԿՈՒԻՔ

Ամէնէն չնչին պատճառով շատ ու դժուարին հիւանդութեան կ'ենթարկուի մարդ և եթէ կարեւորութիւն չտալով անփոյթ գտնուի ինքզինք դարմանել տալու, հիւանդութիւնը աստիճանաբար կը յառաջանայ և մինչեւ իսկ ապագայ զաւակներուն կը փոխանցուի։ Լուսնոտները, և ուրիշ ջղային հիւանդութենէ տառապողներ, կամ այն է որ իրենց ծնողքէն ժառանգած են սոսկալի հիւանդութիւնն և կամ հիւանդութեան նոր սկսած ատեն կարեւորութիւն չտալով անոր, իրենց այսօրուան դժբախտ վիճակին հասած են։

Ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակն ալ շուտով կը բժշկուի, եթէ հիւանդը կանոնաւորաբար գործածէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱՏ ՏԸ ԲԻԷՐԼՕ անուն աշխարհահռչակ դեղը։

Այս դեղը անմիջապէս կը հանդարտեցնէ ջիղերն և ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը արագ և վերջնականապէս կը բժշկէ. երկար ժամանակ կրնայ գործածուիլ առանց բնութեան կարգ անցնելու և ազդեցութիւնը կորսնցնելու։ Անքնութիւնը, ջղագրգռութիւնը, կէս գլխու ցաւը, անդամալուծութիւնը, խելացնորութիւնը, մոռացկոտութիւնը, խօսելու անկարողութիւնը, ցնցուկութիւնը, դիւրագրգռութիւնը, ջղային հազը, սրտի բաբախումը, մարելիքը, սրտաթափը, մղձաւանջը, կանանց սովորական անկանոնութիւնը, դժուարադաշտանութիւնն ու ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը կը բժշկուի ՎԱԼԷՐԻԱՆԱՏ ՏԸ ԲԻԷՐԼՕ գործածելով։ Կեղծերէն զգուշանալ։ Կը ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և դեղավաճառներու մէջ։

ԱՄԷՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մեծարգոյ հանրութեան թէ Ղալաթիա Եալի Քէօշք Խան փողոց թիւ 13 խանութը ճաշարանի վերածելու յառաջիկայ յունիսի սկիզբները պիտի բացուի «Օսմանլը էվ եէմէքխանէսի» անունով։

Արդէն վստահ հանրութեան քաջալերութեան վրայ, կը յայտարարեմ որ աւելի հոգ պիտի տանիմ ընտրանօք եւ համով համով ուտելիքներ պատրաստելու եւ գոհացուցիչ տալու ըստ կարելւոյն։

Գոնսթանթ խանի նախկին ծանօթ խոհարար
ՀԱՃԻ ՆՇԱՆ ՊՕՂՈՍԵԱՆ
32—36

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս ու ինֆլիւէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Գրոնաուրֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՏՈՔԹ. ՍԹԷՖՈՒԼԻՍ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ռամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէֆթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քէոփս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մէֆիս	2000
Սէսոնիս	3000	Թանիս	1500
Մարիօթիս	2500	Կէյլէա	1500

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԸԼ և ԸՆԿ.
[illegible] խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 21. Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատեով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Բաղչէ-Ղափու

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի Ճամի [illegible] փողոց Օսմ. Նամակատան դէմը։

Ենթ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Ջաւօի
Մաքրուքճիլար, Զորլուլու խան, թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ԱՆՔՌԸ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար
Ֆր. 168,000,000

Վճարեալ գումարներ
Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՍԼԷՐ
Սթամպօլ Ապուս Էֆէնտի խան

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ԳԱԼԱՏԱՆ ՅԱՑԹԱՑԹԻԶ

THE SINGER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքնաղ մրցանակ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա
- 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին
- 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Կալաթա
- 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առեւ
- 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։

Պոլիս
- 1. Սուլթան Համամ թիւ 2
- 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։

Սկիւտար Չարշը պօյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՅԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընթացք Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Կոմօ	1497	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթ	3607	Կոնկօ	2906	Կրօտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Կորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիոսթօ	2271	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միրանտօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասսանօ	1822	Տոմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սոլէրօ	1200
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորացիօ	3600	Մոնթէգէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրունօ	841	Տինամօ	504	Իտալօ	2354	Նէրօ	1083	Թորիօ	3827
Պէֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օթրօ	4100	Թոլէտօ	1470
Կէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թորբիտօ	487
Կալիբսօ	1837	Էրատօ	1841	Ճէյսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ութրանթօ	2429
Կամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասօ	1914
Կաթօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վոլթոլ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէոբանտօ	2272	Րինալտօ	1668	Եէտօ	1850
Կլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Րօլլօ	1618	Զէնօ	1200
Կոլորատօ	4235	Կոթանօ	1243	Լորէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Ֆոսքօ շոգենաւը, նաւապետ Հարպըրթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Հօրացիօ շոգենաւը, նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 30ին,

Տիպրիօ շոգենաւը, նաւապետ Սթըլլարտ, այժմ կը բեռնաւորի Ռուսաստանէն Հըլի համար։

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՖ ԷՆՐԻՔՍՕՆ
Թիւ 22—24. Քիւչիւք Մէյտան [illegible] Ղալաթիա 377

COMP. RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարկութեան երթեւեկութիւններ

Յուլիս

Գշ. 9/22 Սեւաստապոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապօլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բօրդ-Սաիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Եշ. 11/24 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 13/26 Մէթէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամ 10ին միջօրէէն առաջ։
Օտեսա ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Կիր. 14/27 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Պուրկազ, Վառնա, [illegible] ժամը 3ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ճամբորդ առնելէ Թուրքիոյ [illegible]։ Առաջին կարգ 245 ֆրանք, Բ. կարգ 75 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար [illegible] Գործակալին [illegible]
516 Թ. ՌԸՍՊՈԼԻ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Արմէնեան	10500	Էճիպշըն	3500
Քէսթրիան	10500	Արրմ.ըն	3000
Լանքասթրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Կոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճորճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոլոնիան	8000	Իլիրիան	2500
Վիրճինիան	8000	Լէպանոն	2000
Քալիֆորնիան	8700	Մէնտօ	9
Վալոնիան	8700	Ցրոպօ	8
Ֆլամինեան	8700	Լեռաոն	8
[illegible]	8500		

Ապրանքի առջեւէն կը խնդրուի [illegible] 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, [illegible]
600

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ամէն ամիս երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5591
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4541
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3233
Քամբանիա	12950	Բավիա	2948
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2581
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Աւրանիա	7269	Շէրպուրկ	161

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ [illegible], ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 25ին։

Դիմել առ ԺՕԼԻ Ե ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա [illegible] 251

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒԽՈՒՐԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի (150)

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԳՈՊԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԱՆՄԵՌՈՒԿՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆՋԸ

Ե

—Աւելի աւելի բան մը։ Մեծ պետը կանոնաւոր ամբաստանութիւն մը ընդունած է ձեր մասին։

—Ի՞նչ բանով կ'ամբաստանեն զիս, խնդրեմ ըսէք։

—Բայց... անզգուշութեամբ կամ աւելի ճիշդը՝ անխոհեմութեամբ։ Կ'երեւայ թէ արկղիկի մը մէջ կը պահէիք ձեր բոլոր թուղթերը, ինչպէս նաեւ վերաբերեալներուն հետ ունեցած թղթակցութիւնները։ Կ'ըսուի թէ եզական գաղափարը ունեցած էք այդ արկղիկը ի պահ դնելու ձեր սեղանաւորին մօտ։

—Կը խորհէի թէ այդպէս աւելի ապահով տեղ մը դրուած պիտի ըլլար քան թէ իմ քովս։ Իմ ներկայութիւնս Բարիզի մէջ՝ իմացուած էր ծայրայեղներու կողմէ, որոնք գործակալներ ունին ամէն տեղ։ Մանաւանդ որ կը կասկածէի իմ մէկ քանի ծառաներէս։

—Սակայն սա ճշմարիտ է որ այդ տուփը գողցուեր է իր պարունակութեամբ եւ անշուշտ անոնց կողմէ որոնց ձեռնարկներէն կը վախնայիք։

—Ստոյգ է. լաւ չըրի պատահած եղելութիւնը իմաց չտալով առ որ անկ է։ Այսպէս գործելու համար այնպիսի շարժառիթներ ունէի զորս ընդհուպ պիտի պարզեմ ձեզի. կրնա՞մ գիտնալ թէ ո՛վ այդքան լաւ տեղեկութիւն հաղորդած է պետերուն։

—Բնաւ մտքերնուդ չանցնի՛ր։ Ֆրանսական առած մը կայ որ կ'ըսէ թէ մարդ իրեններուն կողմէ կը մատնուի։

—Իմիններուս կողմէ մատնուած, գուցէ Պարիզով։ Հոս ո՛չ ազգական եւ ո՛չ ալ բարեկամ ունիմ։

—Վերակացու մը ունիք, սիրելի Ալեքսի Սթէբանովիչ, ըսաւ Պետերսպուրկէն դրկուած պաշտօնեան։

—Վասիլի, ի՞նչ, այդ անպիտանը համարձակած է լրտեսել զիս ու պաշտօնատան հետ թղթակցիլ։

—Այդ բանը ընելու պարտաւոր էր, ինչ որ ձեզի կրնամ հաղորդել։ Դուք չէիք խորհած այդ մասին, բայց գիտնալու էք թէ, արտասահմանի մէջ մնալով, մեր իւրաքանչիւրին վրայ կը լրտեսէ մէկը, որ երբեմն մեր ընկերներէն կ'ըլլայ։

Փոխադարձ հսկողութեան ընդհանուր դրութիւն մըն է ասիկա, որուն դէմ անօգուտ է ձայն բարձրացնել։

—Կը յորդորեմ որ ձեր զայրոյթին սաստկութիւնը զգալի ընել չտաք այդ ստորադաս պաշտօնեային, որ իր իրաւունքին մէջ կը գտնուէր։

—Պիտի զգուշանամ այդ բանը ընելէ։ Կրնայ ըլլալ որ, վրէժ լուծելու համար, զրպարտութիւններ յերիւրէ ինծի դէմ։ Թերեւս ըրած ալ է. կ'ենթադրեմ որ արկղիկին գողութիւնը պատմելով չէ բաւականացած։

—Անիկա գրած է որ գործը բոլորովին հակառակ կողմէն բռնած էք. փոխանակ բանիմաց հետազօտութիւն մը կատարելու, իսկոյն սխալ գաղափարի մը հետեւած էք, որ ձեզ առաջնորդած է անել կացութեան մը։

—Ուրեմն յայտնած է երիտասարդ մը վար դրած ըլլալս, զոր գողերուն մեղսակից կը կարծէի։

—Ամէն ինչ ըսած է։ Մասնաւորապէս ըսած է այդ երիտասարդը, որուն անունը անծանօթ չէ Ռուսիոյ մէջ, քանի որ հայրը առաջ կցորդ էր Պետերսպուրկի Ֆրանսական դեսպանատան մէջ։ Պարզած է այն միջոցները որոնց դիմած էք, ձեռք անցընելու համար այդ երիտասարդը, եւ այն վարանումը՝ որուն մատնուած էիք, վերջնական որոշում մը տալու համար ձեր բանտարկեալի մասին։ Նոյն իսկ ձեր վերակացուն ծանուցած է թէ Ռուսիա պիտի ղրկէիք զայն, թաքուն միջոցներով, զորս կրնանք գործածել մեծ տէրութեան մէջ։ Նաեւ ձեզ չպիտի պահեմ որ անիկա բուռն կերպով պախարակած է ձեր որոշումը։

—Ընթացքը դիւրին է, բայց կ'ուզէի գիտնալ թէ այդ անպիտանը ի՞նչ պիտի ընէր, եթէ իմ տեղս ըլլար։ Սա ստոյգ է որ Ֆարնոէլէն բան մը քաղելու մասին ճարահատ խորհեցայ Ռուսիա ղրկել զայն, բայց յետոյ ես կեցայ այդ գաղափարէն ու պահեցի զայն, թէեւ շատ նեղացուցիչ ըլլայ։ Եթէ միջոց մը ցոյց տաք ինծի, այդ երիտասարդին գործը կարգադրելու վերջնապէս, առանց վտանգելու տեւէ բան, անհունապէս երախտապարտ պիտի ձգէք զիս։

—Այդ Վասիլին կը հաւաստէ թէ ծրագիր մը ունի, որուն գործադրութիւնը ամէն բանի առաջքը պիտի առնէ։

—Ո՛հ, գիտեմ այդ ծրագիրը։ Պարզապէս այդ երիտասարդը ազատ արձակելուն մէջ կը կայանայ, զայն երդուընցնելէ յետոյ թէ չպիտի բողոքէ ֆրանսական իշխանութեանց, նաեւ հսկողութեան ենթարկել առանց իր գիտութեան։

—Բայց անիմաստ բան մը չէ ասիկա։ Սիրելիս, այս ամէնուն վրայ նորէն կը խօսինք ուրիշ անգամ, երբ ճաշի նստինք։ Ճաշէն յետոյ Օփերա կ'երթանք։

—Սիրելի Իվան Իվանովիչ, հաճոյքով կը տեսնեմ որ գործերը արգելք չեն ըլլար ձեզի՝ Բարիզի հաճոյքներուն վրայ խորհելու։

—Ամէն ինչ իրարու կը պատշաճի կատարելապէս։ Պիտի տեսնէք։ Պատճառներ ունիմ կարծելու թէ մեր իրիկունը ի զուր անցուցած չպիտի ըլլանք։ Բայց նախ լաւ ճաշ մը ընենք։ Շատ սրուած ախորժակ մը ունիմ. պիտի տեսնէք որ ի՛նչպէս պիտի ճաշակեմ ֆրանսական կերակուրներէն ու գինիներէն։

Երկու Ռուսերը խօսակցելով, հասած էին օրուան ամէնէն աւելի յաճախուած ճաշարանը, նոր բացուած Օփերայի պողոտային մէջ։

Պ. Պորիսոֆի ուզածն ալ աս էր, այն է ժամ առաջ ճաշարան մտնել, որովհետեւ զինքը կը ջղագրգռէր այդ ընդհուպ խօսակցութիւնը, եւ ուզէր մը պէս իր կեանքին մէջ ինկած այդ անձնաւորութիւնն ալ մտատանջութիւն կը պատճառէր իրեն։

Իրեն այնպէս կը թուէր որ, Իվան Իվանովիչի պաշտօնը նախապէս կարծածէն աւելի կնճռոտ էր. անտարակոյս անիկա ղրկուած էր, իր տեղը անցնելու, կամ թէ զինքը վարելու, օժանդակութեան պատրուակին տակ։

Կը յուսար թէ մեծ պետին ներկայացուցիչը, ճաշի ատեն, պիտի պարզէր իր ճշմարիտ մտադրութիւնները։

Ամէնէն գաղտնապահներուն լեզուն իսկ կը բանայ գինին, մանաւանդ որ Ռուսերն ալ ժուժկալութեան առաքինութիւն չեն համարուած։

Ճաշարանը գրեթէ պարապ էր, երեք Անգլիացիներ կային, անկիւն մը նստած լուռ, նաեւ գաւառացի մը որուն ժամացոյցը ճշդուած էր վայելելու [illegible] վրայ։

Այդ նոր ճամբորդը շատ կանուխ կու գար, թատրոն երթալու մտադիր եղած մը պէս, որ չուզեր թատերախաղին սկզբնաւորութիւնը կորսնցնել։

Գնդապետը ու իր հայրենակիցը միեւնոյն վրիպակը կը գործէին, բայց արդարացում մը ունէին։ Իվան [illegible], նոյն օրը հասած ըլլալով, անօթութենէ կը մեռնէր, հետեւաբար կրնար ընդունուած սովորութենէն շեղիլ։

Գալով Պորիսոֆի, փոյթ չէր ըներ թէ ճաշարանին մէջ գտնուող անծանօթները ի՞նչ կը խորհէին իրենց վրայ։

Նոյն իսկ ճշմարիտը խօսելով, գոհ էր որ շատ մարդ չկար ճաշարանին մէջ, որովհետեւ իր դէմքը անծանօթ էր, որոնց շուտով կը ճանչցուին կարգ մը մարդոց կողմէ, կը նախընտրէր որ անծանօթ մարդու մը հետ իր ճաշելը չտեսնուէր։

(Շարունակելի)